

# Ο ΔΥΣΣΕΑΣ

---

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ

|                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ       | ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ  |
| ΤΑΤΙΑΝΑ ΣΤΑΥΡΟΥ      | ΦΑΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ |
| ΠΕΤΡΟΣ Α. ΔΗΜΑΣ      | Θ. ΒΑΡΟΥΞΗΣ          |
| ΒΑΣΣΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ | ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ  |
| ΔΙΟΝ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ  | ΓΙΟΥΔΗΣ ΠΕΡΑΣ        |
| Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗΣ      | ΝΤΙΝΟΣ ΣΠ. ΚΑΨΑΣΚΗΣ  |
| ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ     | ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ          |
| Α. ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΗΣ       | ΘΑΝ. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ    |



ΧΡΟΝΟΣ Β - ΤΕΥΧΗ 11 - 12 ΙΟΥΛΗΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1944

ΠΥΡΓΟΣ -- ΗΛΕΙΑΣ

# ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ «ΠΥΡΓΙΩΤΙΚΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Μεσσήνου 1

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡΧ. 3.000.000

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

|  |   |
|--|---|
| ΛΕΟΝΤΟΣ ΚΟΥΚΟΥΛΑ . . . . .                                 | Scherzo. (ποίημα)                         |
| ΤΑΤΙΑΝΑΣ ΣΤΑΥΡΟΥ . . . . .                                 | Φέστιβαλ Βάγνερ (μυθιστόρημα - ἀπόσπασμα) |
| Fransis Jammes (Μετ. ΠΕΤΡΟΥ Α. ΔΗΜΑ) Τρία μικρά ποιήματα   |   |
| ΒΑΣΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ , . . . .                             | Οι τρεῖς «καταρσμένοι» (μελέτη)           |
| ΔΙΟΝ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ . . . . .                               | Spleen (ποίημα)                           |
| Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗ . . . . .                                   | Στοχασμοὶ γιὰ τὸ Θεὸ καὶ τὴ Φύση          |
| Ο. V. De L. Milosz (Μετ. ΤΑΚΗ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ) Ασμελ (ποίημα)   |   |
| Α. ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΗ . . . . .                                    | Ρεπορτάζ (πρόζες)                         |
| ΓΙΩΡΓΗ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Στροφή θανάτου - Ἀποκαθάρσις (ποίηματα) |   |
| ΦΑΝΗ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ . . . . .                              | Ἡμέρες περιορισμοῦ (πρόζα)                |
| Θ. ΒΑΡΟΥΕΗ . . . . .                                       | Ἡ χαρμυγὴ τῆς ἐλπίδας (ποίημα)            |
| ΝΙΚΟΥ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ . . . . .                              | Οἱ ἀγνωστοὶ (ποίημα)                      |
| ΓΙΟΥΔΗ ΠΕΡΑ . . . . .                                      | Σχέδιο γιὰ ὄνειρο (ποίημα)                |
| ΝΤΙΝΟΥ ΣΠ. ΚΑΨΑΣΚΗ . . . . .                               | Ταξίδι γιὰ τὴν Ἀτλαντίδα (ποίημα)         |

## Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΗΝΑΣ

Ω: Γλωσσαμυντορισμοὶ.—Παιδεία καὶ Τέχνη.—Ἕνας ἀληθινὸς καθηγητῆς.—  
ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ. ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ: Δίνου Καρζῆ «Προοίμια» (ποίηματα), Νικ.  
Παπαγιωργίου «Οἱ σαρκασμοὶ τῆς κρύας γῆς» (πρόζες), Σάκουρ Εανθάκη  
«Κυκλῶνες» (ποίηματα), Ἀνδρέα Παναγιωτοπούλου «Τραγουδισμένες εἰκόνες»  
(ποίηματα), Παυλῖνας Πετροβάτου «Θ' αὐτοκτονήσω» (εἶθυμα διηγήματα),  
Ἰώσηφον Δικπαρήνη (μετάφρ. Ν. Ποριώτη) «Τὰ τραγοῦδια τῆς Μέλιτας»  
(ποίηματα).—ΕΚΔΟΣΕΙΣ.—ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

## ΕΙΚΟΝΕΣ

ΘΑΝΑΣΗ ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ: « Προσπάθειες » (ξυλογραφία)



ΘΑΝΑΣΗ ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

SCHERZO

Τους θησαυρούς δὲ ζήλεψα τοῦ Γύγη,  
 Σμαράγδια, ὀπάλια κι ὅσα βάνει ὁ νοῦς  
 Φτάνει τὸ παραθύρι μου πὺ ἀνοίγει  
 Κάθε πρωὶ στοὺς μπλάβους οὐρανούς.  
 Κι οὔτε τις νύχτες ζήτησα φαλέρνο  
 Σὲ κρύσταλλο γιομάτου ποτηριοῦ·  
 Μιὰ ἀχτίνα πιδ πολὺ μεθάει πὺ παίρνω  
 Στὴ φύχτα μου ἀπ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΑΓΝΕΡ \*

\* Από τη θέση τους οι δύο άντρες παρακολουθούσαν την ορχήστρα που ετοίμαζε τα όργανά της και τον κόσμο που έφθανε βιαστικά κι έψαχνε να βρεί την κερίδα του.

Είχαν βελουτέ πολύ ψηλά, πρόσ τ' άριστερά, έξω από τις ξύλινες βαθμίδες με τα μαξιλάρια γιατί τα βρίσκανε ανάξια τους. Ένα κομάτι ζεστό, χρυσωμένο από τους αιώνες μάρμαρο, είχαν το πιό ταιριαστό κάθισμα. Τα τριγυρινά γκρεμίσματα είχαν γεμίσει κι όλας από νειάτα, που σπρωγμένα από τη δίκαιη επιθυμία να ξεφύγουνε τον τύπο και την εύκολία, σκαρφάλωναν χαρούμενα όλο και πιό ψηλά.

Μιά κοπέλα φάνηκε να ψάχνει για θέση δίπλα στους δυο φίλους. Στάθηκε, κοίταξε γυροτόγυρα και ανέβηκε ανάλαφρα σε μιá προσεχολή εκεί δίπλα εξοικιασμένη από τα χρόνια. Σά σε θρόνο.

Όταν ο Μητρόπουλος φάνηκε, όλο το πλήθος που είχε κεντήσει τις κερίδες με χρώματα, βάλθηκε να χειροκροτεί, να φωνάζει, να χαιρείται.

Είταν ή Αθήνα, ή περήφανη μητέρα που καμάρωνε το γυρισμό του παιδιού της. Γιατί είχαν παύσει της ό ψηλόλιγνος αυτός άντρας που τον είχαν μοιζάνει με τέτοια χάρη οι μοίρες. Είτανε τέκνο της θρεμένο με τον άέρα και την πνοή της. Το καμάρι της που ξαναγύριζε γεμάτο θρίαμβο και δόξα άφου άγωνίστηκε στα μαρμαρένια άλώνιά του ξένου κόσμου με τους δυνατούς.

Και τα χειροκροτήματα που δέν παύανε και οι φωνές που δέν σπαίνανε και οι όρθιοι θεατές που

του γελούσαν του λέγαν την άγάπη και το καλωσόριες. Μαζί και το καλό ταξίδι. Γιατί σε λίγο πάλι θα έφρευε.

Η κοπέλα με το άσπρο φόρεμα και τα παράξενα κόκκινα μαλλιά σηκώθηκε όρθή και πρόσεχε. Δέ χειροκροτούσε αυτή. Είχε τα χέρια της δεμένα πίσω στη ράχη και το λεπτό, σιτηό καρμί της έμοιαζε σά να έπαιρνε φόρα να πετάξει. Το νυχτερινό άεράκι της άνασήκωνε τη φούστα και μεγάλοι προβολείς κατάντικρα τη νύναν φώς.

Ξένη θάναι, σκέφτηκαν τα δυο παληκάρια μαζί, σάν ξένη φαίνεται.

Στη στιγμή ό μαέστρος σήκωσε τα λιγνά φτερωτά του χέρια και το θέατρο γέμισε σιωπή. Μιά παράξενη σιωπή, γεμάτη από συγκρατημένες πνοές, καρδιές που χτυπούσαν ή μία κοντά στην άλλη, ψυχές που περίμεναν.

« Η είσοδος των Θεών εις την Βαλχάλλα » έλεγε το πρόγραμμα. Και οι ξένοι θεοί μπήκαν με το χτύπο του τύμπανου και τη διαπεραστική κλαγγή των χαλκών.

Βάρβαροι Θεοί. Σκυθες, που ξάφνισαν τον ιερό χώρο με το βροντερό έμπα τους. Το θέατρο γαλήνιο, σιωπηλό, αλώνιο τους δέχτηκε φιλόξενο. Κάτι καλό μπορεί να βρίσκεται σ' αυτή τη βάρβαρη λαλιά. Ίσως κάτι καλό να φέρνει αυτός ό ξένος.

Έτσι, σιγά σιγά, ύστερα από κάθε άλλαγή στο πρόγραμμα ό χώρος γινόταν όλο πιό ευμενής. Πιό καλόβολος. Και οι ριθμοί γλύκαιναν, αλσύναν. Οι άρμονίες οι ξωτικές παίρναν ευγένεια καθώ; άγγίζαν τα

\* Απόσπασμα από το ανέκδοτο μυθιστόρημα «Μονομαχία».

κοκκινισμένα μάρμαρα, τα φυλαγμένα προσαιτεντικά στη στρωγγυλή; άγκαλιά της γής.

Πολλές, πολλές φορές τα μακρονόλα δάχτυλα του μουσικού καλέγανε τους ήχους και πολλές φορές οι ήχοι πάλεψαν με τη σιωπή. Η όργη συναλανήθηκε με την παράκληση. Η άπελπισία με την έλπίδα. Η χαρά, ό πόνος, ό σπαραγμός μπερδεύτηκαν πάνω από τα κεφάλια των πιστών που μυρμηκιάζανε φωτισμένα άπ' τους ψηλοστημένους προβολείς.

« Το Νανούρισμα του Σίγκφριντ ».

Η άνθρωπότητα γιόρταζε τη γέννηση κάποιου παιδιού. Ό πατέρας έκαμε τη χαρά, την περηφάνεια, την έλπίδα του, ήχο. Γαλήνη, ήσυχία, και μακαριότητα ύστερα από την άγωνία και την άμφιβολία. Από το μόχθο και τον κατατρεγμό. Η άσφάλεια που ξεκουράζει. Η πεποίθηση που άναπούει.

Κάτι άπ' όλα αυτά κι' άκόμη περισσότερα έψαλλε ό ευτυχισμένος θνητός.

Πολύ κοντά στους δυο νέους ένας λυγμός άκούστηκε. Όλοκάθαμα.

Με την ίδια κίνηση στρέψαν μεμιάς το βλέμα. Η κυρίει εκείνη που έμοιαζε για ξένη-καθιστή σσην πέτρινη της πολυθρόνα που της λαξέψανε οι αιώνες εκλαιε. Μεγαλα δάκρυα φωτεινά κυλούσαν από τα μάτια της.

Με την ίδιαν αυθόρμητη κίνηση σκύψαν πάλι οι δυο μαζί την κεφαλή. Σάν ένοχοι. Το νιώθαν τόσο φεβερό γά μπει κανείς άδιάκριτος μέσα στού άλλου την ψυχή. Σε τέτοια μάλιστα στιγμή!

Ντραπήκαν, θαρρείς και είταν φταξιμό τους αυτό που έγινε. Σιερέωσαν το βλέμα στην όρχήστρα και στις άρμονικές κινήσεις του μαέστρου άποφασισμένοι να μην τό παίρουν από κεί.

Η άτμόσφαιρα είχε γεμίσει ό-

νειρο. Καμιά σκέψη, μονάχα ή άίσθηση της λύτρωσης από τα έγκόσμια. Αυτή γλύστρισε, κύκλωσε τον κάθε θεατή, τον άνασήκωσε από τις μασκάλες πέρα από τον ίδιον έαυτό του.

Η μαγεία έσβηνε το άγχος της ζωής. Την κούραση του άγώνα. Το λύγισμα από τα πάθη και την καθημερινή τριβή. Έκρυβε άκόμα το διαχασμό του πολέμου που μέσα από τα σκοτεινά έρέβη ύψώνονταν και βάδιζε προς τη γή. Προς το λαμπρό φώς, προς τους άνθρώπους, φουβερός.

Η σελήνη άνεκπαίσθητα, χωρίς κανείς να την άκούσει λαφροπερπατητη παραμέρισε τ' άστρα και παράσκηψε από τ' άνοιγμένα μάτια των παραθυριών. Ένα χέρι τότες, που δέ φάνηκε, γύρισε κάποιου διακόπτη. Τα μεγάλα φώτα προς τους θεατές έσβυσαν. Τότε μόνο το αισθανθήκαν όλοι πόσο είταν περιττά και πόσο διαλύαν τ' όνειρο. Το λειψό πρόσσωπο της εκάτης χαμογέλασε. Πάνω στις όψεις των ανθρώπων άπλώθηκε μιá γαληνεμένη ήμεράδα Σά μιá ξεκούραση.

Η άσπρη φορεσιά του άρχιμουσικού έδειξε άσπρητηρη και τα ύψωμένα φτερά των χειριών του φάνταζαν άκόμη πιό παραφλητικά. Άκόμη πιό εξαυλωμένα. Με δική του ζώη το καθένα, σάν ανεξάρτητα.

Στο μισόφωτο, ή όρχήστρα διαμαντικό στη βελουδένια θήκη του-ξεχώρισε άνάγλυφα.

Και τα βιολιά τραγουδούσαν. Τραγουδούσαν την ευδαιμονία του ανθρώπου που έφτασε ύστερα από πολύν άγώνα. Γή νίκη του τεχνίτη που κατόπι από χρόνων άνυζήτηση ύπόταξε το υλικό του. Τη σιγουριά που θνητού πιό ξέρει πιά πώ. δέ θα χαθεί, παρά θα ξαναζήσιν στο πλάσμα του. Στο έργο του και στο παιδί του.

ΤΑΤΙΑΝΑ ΣΤΑΥΡΟΥ

## ΤΡΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Τὴ λαχταρῶ στὴν ἀντηλιά τῆ μεσημεριανῆ  
Ποῦ πέφτει ἀπάνου στὴ σγουρή δράνα τὴν κοιμισμένη,  
Ἄμα γενναίη ἢ ὄρνιθα ταυγὸ τῆς μὲς στὴ σκόνη-  
Ἄπάνου ἀπ' τὶς τριχιές, ὁποῦ ἢ μπουγάδα τῆς στεγνώνει,  
Θὰ τήνε δῶ μὲ δλόφωτο πρόσωπο νὰ προβαίνει.  
Τὶς παπαροῦνες, θὰ μοῦ πεῖ, τὶς νιώθω μὲς στὰ μάτια.  
Καὶ θάναι γιὰ τὸν ὕπνο τῆς ἔτοιμη ἢ καμαρά τῆς,  
Κι ἐκεῖ θὰ μπεῖ, σὰ μέλισσα ξανθὴ ποῦ κατεβαίνει  
Μὲς στὴ γυμνὴ κυψέλη τῆς ποῦ ἢ κάψα τὴ λευκαίνει.

II

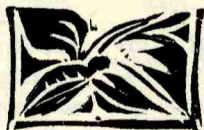
Στὴ στράτα ποῦ εἶναι πάντοτε βρεγμένη, τόσο ἐκεῖ  
Τὸ φύλλωμα τῶν γλιστερῶν σκληθῶν εἶναι δασί,  
Μαζὶ θὰ περπατήσουμε. Κι ὅπως εἶναι ἀπὸ μένα  
Ψηλότερη, τὰναγερετὰ κλαδιὰ θάναμερίσει·  
Τὸ μάγουλό τῆς ἔπειτα στὸν ὦμο μου θαφήσει,  
-Μὲ τὰ γαλάζια μάτια τῆς στὸ χῶμα καρφωμένα.

III

Ἔλεγε κάποιος ποιητὴς πῶς, ὅταν εἶταν νέος,  
Μὲ στίχους ἀνθίζε, καθὼς ἢ ροδαριὰ μὲ ρόδα.  
Ἄμα τὴ συλλογίζουμαι, θαρρῶ πῶς ἀναβρίζει  
Μιὰ ἀστέρουνη βρουσούλα στὴν καρδιά μου.  
Ὅπως στὸ κρίνο βάνει ὁ Θεὸς ἓνα ἀρώμα ἐκκλησίας,  
Κι ὅπως βάνει στὰ μάγουλα τοῦ κερασιοῦ κοράλι,  
Θέλω νὰ βάλω ἀπάνου τῆς κι ἐγὼ, εὐλαβητικά,  
Τὸ χρῶμα ἑνὸς ἀρώματος χωρὶς ὄνομασία.

Μεταφρ.

ΠΕΤΡΟΣ Α. ΔΗΜΑΣ



## ΟΙ ΤΡΕΙΣ "ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΙ,"

ΜΕΛΕΤΗ

Ἄλλες οἱ λογοτεχνίες τοῦ κόσμου  
σέρνουν τὴ; μικρὲς ἢ μεγάλες τρα-  
γωδίες τους-ἐννοῶ τῆς τραγωδίες  
τῶν ἀνθρώπων τους. Στὴν πρώτη  
ὅμως γραμμὴ προβάλλουν οἱ τρα-  
γικὲς μύσκες τῆς Γαλλικῆς λογοτε-  
χνίας, ποῦ ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλ-  
λη δένουν τὸ θλιβερὸ χορὸ τῶν μοι-  
ραίων ἀποκλήρων τῆς ζωῆς, τὸ μα-  
κάβριον χορὸ τῶν «κολασμένων».  
Ἔτσι τοὺς πρωτοεῖλε ὁ Φερνάν Βι-  
κέντιος Μπρυννιετῆρ, ὁ μεγάλος κρι-  
τικὸς καὶ διευθυντὴς τῆς «Revue de  
deux Mondes». Ὁ ἴδιος ὁ Βερλαῖν  
ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἄλλαξ τὸν ὄρο·  
τοὺς εἶπε «κατιραμένους» κι' ἔγρα-  
ψε ἓνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα πεζὰ του  
μὲ τὸν τίτλο «bes poètes pau-  
dits». Ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς  
κρατήθηκε πειὰ ὀριστικὰ στὴν ἱσ-  
τορία τῆς Γαλλικῆς λογοτεχνίας.

Πρῶτος στὸ χορὸ, ὅσο ξέρουμε,  
θάπρεπε νὰ βρίσκεται ὁ πρῶτος ἄλ-  
ληθινὸς Γάλλος ποιητὴς - κι' αὐτό,  
σάν παρατήρηση, θὰ μοροῦσε νάχη  
τὴν ἀξία του - ὁ σιὲρ Φρανσιὰ Βιλ-  
λόν, ποῦ ἔζησε στὴς ἄρχὲς τοῦ ΙΒ'  
αἰῶνα. Ὁ διάσημος τώρα ποιητὴς  
τῆς «Μεγάλης Διαθήκης», ποῦ, ὅ-  
πως λέει ὁ Σαῖν Μπέβ ἐδημιούργη-  
σε ποιητικὴ συνείδηση καὶ Σχολὴ  
στὴ χώρα του, ἔσερνε μαζὺ του σ'  
ἄλη του τὴν ἐξαθλιωμένη ζωὴ, τὴν  
πατρογονικὴ του ληστρικὴ παρὰ-  
δοση, ποῦ ἀπὸ κλοπὴ σὲ κλοπὴ κι'  
ἀπὸ φόνο σὲ φόνο, τὸν σάπισε  
κυριολεκτικὰ στὴ φυλακὴ καὶ τελικὰ  
τὸν ὀδήγησε μαζὺ μὲ τὴ συμμορία  
του ὡς τὸ κατώφλι τῆς κρεμάλας.  
Ἐχειάστηκε, ὅπως εἶναι γνωστό,  
ἄλη ἢ ἐπιρροὴ τοῦ Κάρολου τῆς;  
Ὁρλεάνης στὸ Λουδοβίκο ΧΙ γιὰ  
νὰ μετριαστῇ ἢ σκληρῇ ποινὴ τοῦ

νόθου «τρουάνδου», ποῦ ἀπεπι-  
σμένος πειὰ καὶ σίγουρος γιὰ τὸ  
τραγικὸ του τέλος, εἶχε κι' ὄλας  
γράψει στὴ φυλακὴ τὴν περίφημη  
«Μπαλλάντια τῶν Κρεμασμένων»-  
ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα διαμάντια τῆς  
Παγκόσμιας φιλολογίας.

Ἄλλὰ οἱ «κολασμένοι ποιητὲς»  
τοῦ Μπρυννιετῆρ εἶναι κυρίως οἱ  
Γάλλοι ποιητὲς τοῦ ΧΙΧ αἰῶνα,  
δεμένοι μεταξὺ τους εἶπε μὲ μιὰ  
σύγχρονη ἀτομικὴ σχέση, εἶτε μὲ  
μιὰ ἄμεση ἢ ἔμμεση προσωπικὴ ἐ-  
πίδραση, ποῦ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο, ἐ-  
δημιούργησε ἀνάλογα τὰ κοινὰ  
στοιχεῖα τῆς τραγικῆς, διστυχίας ποῦ  
δέρνει τὴ ζωὴ τους καὶ σφραγίζει  
τὸ τέλος τους. Λοιπόν, πρῶτος στὸν  
ἀμαρτωλὸ χορὸ εἶναι ὁ Σάρλ Μπων-  
τλαῖρ· ὕστερα ὁ Πῶλ Βερλαῖν κι' ὁ  
Ἄρτουρ Ρεμπώ. Αὐτοὶ κυρίως.  
Γιατὶ κι' ἄλλοι ἀκόμα ἔχουν τὴ  
θέση τους ἀνάμεσα στοὺς τρεῖς αὐτοὺς  
μεγάλους «κολασμένους» ἀλλὰ λιγό-  
τερο σημαντικὴ. Ὁ Ζερῶρ ντε Νερ-  
βάλ, αἴφνης, ποῦ μεταξὺ δύο κρί-  
σεων φρενοβλάβειας ἐβεβαίωσε πῶς  
ἦταν γυιὸς τοῦ Ναπολέοντα καὶ σύγ-  
χρονα ἔγραψε τὸ ἀφθαστο ἀριστούρ-  
γημὰ του «Κορίτσια τῆς φωτιᾶς»,  
λίγον καιρὸ πρὶν βρεθῇ μὲ τὸ σκοινὶ  
τῆς κρεμάλας στὸ λαιμὸ του σ' ἓνα  
σκοτεινὸ καὶ παγωμένο ὑπόγειο.  
Κι' ὁ Σάρλ Γκερὲν ποῦ, ἀλητεύον-  
τας μὲ τὴ μελαγχολικὴ του νευροπά-  
θεια σὲ φανταστικούς κόσμους χα-  
σιωμένων ὄντων, ἐχτύπησε κι'  
αὐτὸς τὶς πόρτες τῆς παραφροσύνης  
μὲ τὴν περίφημη ἀπόπειρα τῆς αὐ-  
τοκτονίας του ποῦ προηγήθηκε λίγον  
καιρὸ ἀπὸ τὸ πρόωρο καὶ θλιβερὸ  
του τέλος. Κι' ὁ Τριστὰν Κορμπιέρ,  
τὸ διαρκῶς θλιμμένο κιτριναίριο

παιδί με την ασύγκριτη άσχήμισι, που έπινε όλη την ήμέρα κι' έγραφε όλη τη φύχτα με άδειο πάντα τό στομάχι από την πείνα, ώς την ήμέρα που τον βρήκαν παράλυτο και λιπόθυμο σ' ένα λιθόστρωτο, και που, ώς τόσο, έγραφε τους υπέροχους «Κίτρινους Έρωτες»-μιά μεγαλόπνοη ποιητική δημιουργία. Κι' άλλοι άκόμα, μικρότεροι...

Βιολιτζής του χορού των «καταραμένων» - ποιός άλλος; -ό "Άλλαν Πόε. "Ο άθάνατος ποιητής του «Κορακιού» που πέρασε τον μισό καιρό της ζωής του χαμένος σ' ένα φρισκαστικό ύργιο μεθυσμένης ήδονής, που άρχισε από χαρτοπαίχτης για να φτάση άλκοολικός λούστρος του δρόμου, ύστερα έρωτομανής βιαστής κοριτσιών και άκόμα μισθωτός ψηφοφόρων των έκλογικών κέντρων, και για να καταλήξη στο τέλος στή φοβερή έγχεφαλική παράκρουση που, σιγά-σιγά μαζί με τό καθημερινό μεθύσι, του χάρισε επί τέλους την άνάπαυση τοι θανάτου στο πρώτο πουύιχε δημόσιο νοσοκομείο της Βαλτιμόρης. Αύτως ό μεγάλος παγκόσμιος «καταραμένος» που τό ασύγκριτο μεγαλείο της δημιουργίας του έβγηκε δλόκληρο άνάμεσα από-τά σύννεφα μιās καθολικής κοινωνικής περιφρόνησης που δεν έπαψε ούτε μιá στιγμή να του πιέζει άσφυκτικά τό νού και τη σκέψη, στάθηκε τό άρρωστημένο πρότυπο των «κολασμένων» Γάλλων ποιητών του περασμένου αιώνα. Φοβερή και μυστηριακή ή άκτινοβολία της έγκόσμιας άγωνίας του, ξεπέρασε τον άπέραντο ώκεανό και άπλωσε, άσυνείδητα ίσως, μιάν επίδραση γόνιμη, πλατειά και τέλεια άπάνω σε διςτυχιμένους μαθητές που ήσαν άνώτερα πνεύματα άλλά κατώτερες ψυχικές συνθέσεις.

\*

Οί «καταραμένοι» του χορού,

όπως πειό άπάνω τους τοποθετήσαμε, έμελετήθηκαν μέσα στα πενήντα χρόνια που πέρασαν απ' τό θάνατο του Βερλαίν, από κάθε όψη και κάθε πλευρά. Τό έργο τους έρευνημένο σε βάθος και πλάτος με κάθε λεπτομέρεια, δεν παρουσιάζει πειά σήμερα καμμιά καινούργια πτυχή και, κατά συνέπεια, κανένα νέο ενδιαφέρον. "Η Γαλλική φιλολογία άν δεν τους έταξε άθάνατοις στην κλασική σειρά του Ρασίν ή του Ούγκώ, έκράτησε, ώς τόσο, τη θέση τους άνάμεσα στους μεγάλους της δημιουργούς για τον ποιητή των «Λουλουδιών του Κακού», για τον Άρχηγό των Συμβολιστών και για τον μοιραίο φίλο του, τον θιελώδη και πολυτάραχο ποιητή του «Μεθυσμένου Καραβιού». "Ετσι, οί τρεις αυτοί κυριότεροι από τους «Καταραμένους» δε μις άποσχολούν σήμερα έδώ σαν ποιητές. "Η πρόχειρη και βιαστική αυτή ματιά που τους ρίχνουμε δεν πέρνει στο έπίπεδο της παρά μονάχα, και μάλιστα κάπως χρονογραφικά, την κατάρα που τους έπεσε ύπαρξη, την κατάρα που τους τυράννησε μαζί στο ίδιο κολασμένο φόντο, και τους πέρασε έτσι, θρυλλικούς άλήτες της ζωής, στην άθανασία της Ιστορίας.

"Ο Μπωντλαίρ, παληότερος από τους άλλους δυό, έζησε χωριστά τη ζωή του. Τόν Ρεμπώ μάλιστα δεν τον γνώρισε καθόλου, άφου στο θάνατο του ό τελευταίος μόλις θάτανε 13 χρόνων και δεν είχε κάμει άκόμα την πρώτη του εμφάνιση στο Παρίσι. Είκοσι χρόνων ό Μπωντλαίρ μοπαχαρίστηκε για της "Ινδίες με σκοπό τό έμπόριο. Σύντομα όμως ξαναγύρισε, λιγότερο έμπορος από κάθε άλλον, για να μεταφράση τον Πόε που πρώτη φορά έτσι θα γνώριζαν οί Έυρωπαίοι. "Όμως αυτή ή δουλειά δεν έδινε, εκείνον τον καιρό, ψωμί. Κι' ό ποιητής

έκδικήθηκε τη φτώχεια του στα καπιλεύα και ύστερότερα στα χαισοσοποιεία, όπου με καινούργιο πάντα πάθος άποζητούσε της φριχτές φαντασιώσις της έντονης όδύνης και της υπεργάτης ήδονής. "Η τέτοια ζωή δεν άπόφερε στον ποιητή παρά τη γενική κοινωνική περιφρόνηση και όλοένα και περισσότερη φτώχεια. Και άδύνατη ψυχή όπως ήταν, ξεπεφτε κάθε μέρα και πειό χαμηλά, ώς που μαζί με τη συνείδηση του άνθρωπισμού του έχασε και τη συνείδηση της αξίας του. "Όταν δεν ήταν μεθυσμένος ζητιάνευε με μικροψέμματα, λίγα φράγκα από έναν έκδότη, μιá συνεργασία σ' ένα λαθρόβιο περιοδικό ή μιá άναστολή για τον πλειστηριασμό των «επίπλων» του. Κι' όλα αυτά όταν τα «"Ανθη του Κακού» είχαν έκδοθει κι' ό ποιητής τους είχε γίνει πειά ό μεγάλος Πιερνασιακο-συμβολιστής που θάδινε ένα «νέο ρίγος» στη Λογοτεχνία, κατά τη γνώμη ανθρώπων σαν τον Ούγκώ. "Η περιφρημη και μοναδική του αυτή συλλογή έκρίθηκε τότε από της Άρχες άνήθικη και άντιθρησκευτική, κατοσχέθηκε, άκολουθήσανε δίκες και σκάνδαλα, πέντ' έξη από τά τραγούδια της σβυστήκανε από τη λογοκρισία, κι' όλος αυτός ό θόρυβος που έκανε πλούσιο τον έκδότη του, στον Μπωντλαίρ δεν άπόφερε παρά λίγες δόσεις όπιου περισσότερο, μιá τέλεια άφιλία και μόνωση και σιγά-σιγά την αυτοεξορία, τη γενική παράλυση, κι' έναν όδυνηθέντο θάνατο σε μιá φιλόανθρωπη κλινική.

"Ο Παύλος Μαρία Βερλαίν ξεκίνησε κι' αυτός από ηρεμο νοικοκυριστικό περιβάλλον-ήταν γυιός άξιωματικού-για να σταδιοδρομήση στη δημόσια ύπαλληλία. Διορίστηκε κι' όλας στη Δημαρχία του Παρισιού. Δεκαοκτώ χρόνων δεν είχε γράψει άκόμα ούτ' ένα στίχο. Είχε άδειάσει όμως άναρίθμητες μπουκάλες άψέν-

τι, είχε ξενουχίσει άτέλειωτες ώρες στα πειό κακόφημα Παρισινά ύλόγεια και, όπως ήταν Μογγολικό μυύτρο καταπληχτικά άσχημο κι' άποκρουστικό, δεν έννοιωσε την άγάπη και την άφοσίωση παρά με την πρόστυχη άγοραία τους όψη. Σιγά-σιγά τό μεθύσι κι' ή άσχήμια τον έτράβηξαν από κάθε φυσιολογικό δρόμο και τον έσπρωξαν σ' όλες της διάστροφες βρωμιές. Μ' όλα ταύτα στα είκοσιδύο του χρόνια εξέδωκε τά περιφημα «Σατούρνια τραγούδια» του και στα είκοσιπέντε του της «Fetes Galantes», και τά δυό Παρνασιακά άκόμα και έπηρρασμένα από τον Μπωντλαίρ που μόλις ένα-δυό χρόνια πριν είχε πεθάνει. Παντρεύτηκε κι' όλας μιá ώμορφη γυναικούλα που τον έλάτρευε. Μά ή καταραμένη μοίρα του ποιητή ήταν άμείλιχη. Λίγο μετά τους γάμους, τό "Ιψενικό τρίγωνο σχηματίστηκε κι' όλας στο σπήτι του, άλλά έια τρίγωνο άντίστροφο, τερατώδες. "Η τρίτη γωνία ήταν ό "Αρθούρος Ρεμπώ, ένας άλλόκοτος άμαρτωλός νέος που γεννήθηκε, όπως λένε, γελώντας και με δλάνοιχτα τά μάτια, ό μυστηριακός τυχοδιώκτης που θα γράψη άργότερα της «Illuminations» - μιá από της παγκόσμια άθάνατες ποιητικές δημιουργίες.

"Ο Ρεμπώ ήρθε στο Παρίσι 18 χρόνων κι' έγκαταστάθηκε στο σπήτι του Βερλαίν, όπου ήτανε μοιραίο να προκαλέση μιá τεράστια άναστάτωση. Ξανάριξε τον νηόπαντρο ποιητή στην άρρωστη ήδονή του μεθυσιοϋ, απ' όπου τον είχε άποτραβήξει για λίγο ό γάμος του, κι' έχώρισε τό ζευγάρι με την άνήθικη ύποκατάστασή του στη θέση της γυναίκας. Στο τέλος έδωκε άφορμή σε μιá Ιστορική αίτηση διαζυγίου της Ματθίλδης Βερλαίν, όπου περιγράφεται ή παραλυτική πειά τρέλλα του

Βερλαίν, τὰ ἠθικά καὶ σωματικά μαρτύρια τῆς αὐτῆς γυναίκας-παρὰ λίγο μιὰ νύχτα νὰ τὴν στραγγαλίση μαζὺ μὲ τὸ παιδάκι τῆς στὸ κρεββάτι - ἡ ξεδιάντροπη ὁμοφυλοφυλία τῶν δυὸ «καταραμένων» ποιητῶν, περὶ ἦταν πεπρωμένο νὰ καταλήξῃ στὴν ἀπόπειρα τοῦ ἑνὸς νὰ σκοτώσῃ τὸν ἄλλον στὶς Βρυξέλλες ἀπὸ ζηλοτυπία, δυὸ χρόνια ἀπὸ τὴν πρώτη τους γνωριμία.

Στὴ φυλακὴ ὁ Βερλαίν ὅπου ἔμεινε δυὸ χρόνια γιὰ τὸ ἔγκλημα τοῦτο, ἔγραψε τῆς «Sagesse», τραγούδια μεγάλης πνοῆς, γεμάτα ἀπὸ αἴσθημα μετάνοιας καὶ ἐξιλασμοῦ. Μὰ μόλις ἐλευθερώθηκε συνδέθηκε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μ' ἕναν νέο φίλο καὶ μαθητὴ του, τὸν Λετινοῦ, ὡς πού τὸν ἔχασε κι' αὐτὸν μὲ τὴ σειρά του, γιὰ νὰ μείνῃ μόνος, νὰ περνᾷ πειὰ τὴν κολασμένη ζωὴ του μεθυσμένος τῆς ἡμέρας στὰ καπηλειὰ καὶ παραλύτος τὰ βράδια σὲ κάποια τρώγλη ἢ στὸ πλησιέστερο φιλανθρωπικὸ κατάστημα. Ὅταν πέθανε, ὕστερα ἀπὸ ὀλοκληρωτικὴ σχεδὸν ἀποκρίνωσις, ἦταν πειὰ παγκόσμια διάσημος ποιητῆς καὶ ἀρχηγὸς τῆς Σχολῆς τῶν Συμβολιστῶν. Ὡς τόσο, στὴν κηδεῖα του, πού ἔγινε καὶ «δημοσίᾳ δαπάνη» δὲν ἀκολούθησαν ἄλλοι ἀπὸ ἕναν παπᾶ καὶ μερικὰ ξυπόλητα ἀλητόπαιδα.

Ὅσο γιὰ τὸν Ρεμπώ, τὸν ἀνυπόταχτο ποιητὴ τῆς «Σαιζὸν στὴν Κόλαση» ἡ ζωὴ του ἐξελίχτηκε στὴ γνωστὴ παράξενη ὁδύσσεια πού τὸν ἔφερε ἀλητεύοντα τυχοδιώκτη σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, ἐθελοντὴ στρατιώτῃ στὴ Σουμάτρα, λιποτάχτη στὴ Γιάβα, Ροβινσῶνα στὰ νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ, κλόουν στὰ Ἴπποδρόμια τῆς Σκανδιναβίας, ἀρχιτέκτονα τῆς κακῆς ὄρας στὴν Κύπρο, χρυσοθήρα στὴ Σομαλία καὶ στὸ Χαρῶε, σύμβουλο τοῦ Στέμματος τοῦ Μενελίκ, ἐξερευνητὴ γεωγράφου στὸ Ὀγκάν-

τεν καὶ λαθρέμπορο ὄπλων στὴν Ἄδδης-Ἀμπέμπα. Ἄπ' ἐκεῖ, κουρασμένος ἀπ' τὴ ζωὴ, ἀκρωτηριασμένος στὸ ἕνα πόδι, ξαναγύρισε γιὰ νὰ πεθάνῃ, μεθυσμένος ἀλήτης-ὄπως ἔζησε - στὴ Γαλλία.

\*

Οἱ τραγικὲς αὐτὲς ἱστορίες τῆς ζωῆς τῶν «καταραμένων ποιητῶν» δίνουν μιὰ χτυπητὴ εἰκόνα μοιραίας δυστυχίας καὶ δραματικῆς ἀθλιότητος, χωρὶς πολλὰ προηγούμενα. Ὁ Μάξ Νορντάου πού μελέτησε ψυχιατρικὰ τῆς περιπτώσεις τους, βεβήκε σ' αὐτὲς, καὶ δὲν ἐδυσκολεύτηκε καθόλου νὰ τὸ εἰπῇ, διανοητικὰ στίγματα ἐκφυλισμοῦ. Γιὰ τὸν ποιητὴ τῶν «Λουλουδιῶν τοῦ Κακοῦ» γράφει πῶς ἦταν ἐρωτομανῆς κυνικὸς καὶ εἶχε πλήρη συνείδηση τοῦ κυνισμοῦ του. Καὶ γιὰ τὸ ἔργο του λέει πῶς τὸ γερμίζει μὲ εἰκόνες σκοτεινές, μυσαρές πού προκαλοῦν τὴ βδελυγμία. «Ἐδῶ γυμνοσάλιαγκοι στῆς ἄκρας τῶν τάφων, σκουλήκια ἐπάνω σὲ πτώματα, ἐκεῖ λίμνες ἀπὸ οἴματα, σωροὶ ἀπὸ πεθαμένους καὶ τέλματα γεμάτα βατράχους, πειὸ πέρα «κομπῶι» ἀνθρώπινοι σκελετοὶ καὶ σάλια ψοφίμια πού ὁ οὐρανὸς τὰ βλέπει σὰν ἀνθήση λουλουδιῶν»-στίγματα βαθύτατου πνευματικοῦ ἐκφυλισμοῦ. Γιὰ τὸν Βερλαίν εἶνε τὸ ἴδιο ἀμείλιχτος. Στὴ Μογγολικὴ μορφὴ του βρῖσκει τὸ πρῶτο στίγμα. Ἡ ἀσελγὴς ἐρωτοπάθειά του, ἡ ἐκφυλὴ διψομανία του-ἄλλο στίγμα. Καὶ ἡ θεοσέβεια πού συντροφεύει τὴ λαγνεία του-ἔτσι ὅπως ἡ μιὰ διαδέχεται τὴν ἄλλη - καὶ ἡ κατάπτωση πού ἀκολουθεῖ τὸν κτηνώδη ἐρεθισμό, εἶνε τὸ χειρότερο στίγμα τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν «circulaires».

Ἔτσι ἀποφαίνεται ὁ ψυχίατρος καὶ μὲ τῆς ἴδιες βάσεις κρίνει καὶ τὸ ἔργο τῶν «καταραμένων». Κι' ὅσο γιὰ τὸ τελευταῖο αὐτό, δὲν εἶναι ὁπῶς τὸ εἶπα καὶ πῶς ἀνω, καθόλου

μέσα στῆς ἀξιώσεις τοῦ πρόχειρου αὐτοῦ σημειώματος. Αὐτὸ ἐκρίθηκε ἀπὸ καιρὸ, καὶ μ' ὅλες τῆς παρατηρήσεις τοῦ Νορντάου, ἡ γενικὴ κρίση εἶναι πῶς ἀνάμεσα στοὺς καπνοὺς τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ ἀλκοόλ, καὶ στοὺς παραλυτικὸς σπασμούς, ἐδημιουργήθηκαν τ' «Ἄνθια τοῦ Κακοῦ», τὰ «Σατούρνια τραγούδια» καὶ τὸ «Μεθυσμένο Καράβι» - κι' ὄχι μονάχα ἐδημιουργήθηκαν ἀλλὰ καὶ μένουν σὰν ἀξετίμωτα διαμάντια σ' ὅλη τὴ Γαλλικὴ λογοτεχνία.

Γιὰ τὴ θλιβερὴ ὄμοιας κατάρα πού γέννησε τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴ φρικτὴ τῆς ζωῆς τῶν ποιητῶν, οἱ ἐργασίες τοῦ Νορντάου δίνουν, βέβαια, μιὰν ἐξήγηση. Κι' ὅσο κι' ἂν ἡ ἐξήγηση αὐτὴ πολεμήθηκε ὑστερότερα, μένει, ὡς τόσο, μαζὺ μὲ τὴ νοσηρὴ κι' ὀλέθρια ἐπίδραση τοῦ παραδείγματος, ἡ πιθανότερη βάση γιὰ τῆς σκέψεις πού τό ἀμείλιχτο αὐτὸ δράμα ὑποβάλλει στὸν κατάπληκτο μελετητὴ τῶν «Καταραμένων».

ΒΑΣΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

## SPLEEN

Καὶ νὰ πού τώρα, Ἰβὸν, πού λές, π' ἀπ' τὶς ἐλπίδες τὶς πολλὰς (κι' ἀπὸ τὰ πρῶτα ὄνειρα) καμμιὰ δὲ μ' ἀπομένει, γιὰτι - μὴν κλαῖς - ἕνας βουβὸς, στὸ σανατόριο τοῦ Νταβὸς, πόνος, βαστάει τὴ σκέψη μου καὶ τὴν καρδιά δεμένη.

Καὶ νὰ πού ὅλοι σκεφτικοὶ - ὅλοι ἐμεῖς οἱ φτισικοὶ - μὲς στὴν ἀτέρμονη σιωπῇ, πού γύρω μας πλανᾶται, ἀναμετρῶντας τὸ λεπτὸ μὲ τῆς καρδιάς μας τὸ σκοπὸ, κутτάμε μ' ἄφωνα ἔκσταση τὴ λίμνη πού κοιμᾶται.

Καὶ νὰ-μὴν κλαῖς, μόνον νὰ λές πῶς εἶναι οἱ σκέψεις μας τρολλές καμμιὰ φορὰ, σὰ δίνουμε ζωὴ στὰ ὄνειρά μας, γιὰτι, φτωχῇ, εἶσι καὶ μεῖς, πάνω σ' ἀμέτρητης ὀρμῆς στιγμῇ, τὸ τέλος δόσαμε στὴν πρωτινὴ χαρὰ μας.

Καὶ νὰ πού τώρα, σὰ στεινὰ τὰ τελευταῖα μου βραδινὰ, μὲ μιὰν ἀσάλευτη πνοὴ καὶ μιὰ σβυσμένη γνώση, ἐποδιωγμένος πέρα δῶ, σὰν τελευταῖα μου ἐπωδὸ, ζητάω μάταια ἀπ' τὴ ζωὴ ζωὴ γιὰ νὰ μοῦ δώσει.

ΔΙΟΝ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΟ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΣΗ

"Η καθαρή, απεριόριστη, αδέσποτη ζωϊκότητα όχι μόνο δεν ευνόειται από το συνειδητό σύστημα της γνώσης, και του ήθικου, μα τούναντίον μάλλιστα εμποδίζεται θανάσιμα στην άπλη και δρμέμφυτη κίνησή της. Κάθε γνώση, κάθε προηγούμενο, κάθε πείρα, όταν συνδεθεί στη ζωή, μ' ένα νόημα ήθικου, θρησκευτικού ή και νομικού περιεχομένου μ' έναν εξαναγκασμό γενικά ή μ' ένα χαλινό που να δεσμεύη τον άτομικό πόθο, την ανάγκη του ζώου, με σκοπούς κοινωνικούς, κοσμικούς ή μεταφυσικούς, στενοχωρεί, καθυστερεί ή και ματαιώνει την κίνηση της μάζας, φράζει το δρόμο της ύλης, διχάζει τη συνειδητή οντότητα του ανθρώπου και δημιουργεί το χάσμα της ψυχής και της ύλης. Αυτός ακριβώς ο διχασμός, που όσο προχωρεί ή συνείδηση και ή σκέψη τόσο και πιό σπαραχτικό και πιό ανισόρροπο γίνεται, αντί να επιβεβαιώνει καμμιά ανώτερη προϋπάρχουσα δύναμη: το πνεύμα του Θεού, αυτός ακριβώς είναι ο αδιάφευτος μάρτυρας για την έλλειψή του, για την απουσία κάθε μέτρου και κάθε σκοπού, κάθε λόγου και κάθε νοήματος στον Κόσμο.

Κ' ενώ απ' την άλλη μεριά καμμιά ανθρώπινη φαντασία ή πίστη δεν φαντάστηκε ίσαμε τώρα την έννοια του Θεού, σαν έννοια αναρχίας, σπαραγμύ και απόγνωσης. "Όλες οι θρησκείες και όλες οι μυθολογίες των ανθρώπων ώνειρεύτηκαν τη γαλήνη και την τάξη στα σπλάχνα της Θεότητας. "Ακόμα και στην ώρα του διωγμού ή του μαρτυρίου των μυστών, των προφητών και των μεγάλων μαρτύρων διαχέεται αναγ-

καστικά μιὰ πεποίθηση για την αιώνια ειρήνευση της ψυχής, για την απαραίτητη συγχώνευση του θύματος με τη μακαριότητα και την εύλογία του "Ανώτερου "Ιερού "Οντος.

Πουθενά στ' αλήθεια δεν υπάρχει ή άμφιβολία και ή αστάθεια, το δέος και ή αββασιότητα στις εικόνες που συλλαμβάνουμε για να εκφράσωμε το θείο και να πιστέψουμε και να εγkataλειφθούμε σ' αυτό. Παρά κάθε διάψευση έμεις το φανταζόμαστε, όπως θα θέλαμε να είναι ήρεμο, σχηματισμένο και λογικό.

Τρομαχτική και άκατανόητη άσυναρτησία της συνειδητής μας ύπόστασης να δίνουμε έμεις στη Θεότητα, τι πιστεύουμε δικό της, δηλαδή τα χαρίσματα και τις εύλογίες που με την προσευχή και τη λατρεία μας προσλαθούμε έπειτα να κερδίσουμε απ' αυτή! Τραγική μετατόπιση του προβλήματος από το πραγματικό στο άπιθανο, από το λογικό στο παράλογο και στο πρωθύστερο αυτό σχήμα!

"Υφιστάμεθα όλη την αντίσταση της ύλης, στη μορφή διαφόρων κοινωνικών ή φυσικών ή λογικών αντιδράσεων και μ' όλα αυτά νομίζουμε πως τάχατες συνδέουμε τη στάση και τις ενέργειές μας άπεναντί τους, με κάποιο ανώτερο Ίνδαγμα, με κάποια υπέρτερη θέληση! "Ασκοπα όμως, όπως δείχνεται, γιατί εξακολουθούμε ακόμα να υποφέρουμε και να χάνουμε άβούθητοι το δρόμο μας.

Δυο είναι οι δυνατές θέσεις του ζητήματος. "Η ο κόσμος και ή ζωή έχουν μιὰ χρησιμότητα, μιὰ πειθαρχία κι' έναν προκαθορισμένο έσώτερο λόγο, βγαλμένο απ' τα

σπλάχνα και την έννοια της Θεότητας, όπως ως τα σήμερα το πιστεύουμε, ή τίποτα απ' αυτά δεν είναι άληθινό και γνήσιο, και δεν απομένει πια τότε παρά ή σκοτεινή μαγεία της ύλης, το αδιείσδυτο βάθος του Πράγματος, το χάος του αδιάρθρωτου και άσυνπλήρωτου Γίγνεσθαι. "Αν το πρώτο ήταν άληθινό θα χρειάζονταν μιὰ κάποια ένδειξη λογικής συναρτησης, μιὰ απόδειξη τάξης, άλληλουχίας και εξάρτησης. "Η ακόμα περισσότερο και άκριβέστερα μιὰ φανερή και ρυθμισμένη κίνηση στα βασίλεις στα πάντα. Τάξη και άυστηρός μηχανισμός, αδιάλλαχτη πειθαρχία, χωρίς παραλλαγές και ιδιοτυπίες, χωρίς άλλο νού, χωρίς άλλη θέληση, χωρίς καμμιά μάταιη άγωνία και αναζήτηση, σε φαινόμενα πάντα ρυθμισμένα και σταθερά.

"Αν εξαιρέση όμως κανείς τους νόμους της παγκόσμιας Έλης και της "Ανάγκης που βγαίνουν όχι από προκαθορισμένο διάγραμμα, μα από την τυφή δύναμη των σωμάτων ή από την αντίσταση και την άντενέργιά τους και μόνο και που διαμορφώνονται σε μιὰ κολοσειαία και άσυνειδητη Κίνηση και "Εναλλαγή των υλικών φαινομένων του Κόσμου, πουθενά δεν υπάρχει και δεν ζή ολοκληρωτικά, σαν δεσπόζουσα δύναμη, ή "Ενιαία και Σταθερή Συνείδηση του Σόμπαντος. "Όλα ξεχυτα και μεταβλητά, όλα χαλαρά και τυχαία, παρά κάθε χρονική τροχιά και παρά κάθε άλλη μέτρηση των διαστημάτων των καμπυλών και του όγκου. "Όλα τυφλά και άσκοπα και άσύνδετα μεταξύ τους σαν των κυμάτων του πέλαγου την άγρια ταραχή και σαν των φύλων του δάσους το μάταιο και άκανόνιστο θρόψμα. Κι' ανάμεσα σ' όλα ή σύγκρουση και ή καταστροφή, ο πόλεμος και ή αναρχία.

Μόνο στον "Ανθρώπο, σ' αυτό

το συνειδητό μόριο, παρουσιάζεται ο Διχασμός και ή Γνώση. Μόνο σ' αυτόν δημιουργείται ή Νοσταλγία Κόσμων "Ονειρευτών και "Ανύπαρκτων. Και σ' αυτόν πάλι όχι όμοιόμορφων και σταθερών, μα έναλλασόμενων και ποικίλλων. Κάθε άτομο συνειδητό δίνει τη δική του εξήγηση και προσπαθεί με κόπο, με θυσίες και με άγριότητες κάποτε να επιβάλη την ανακάλυψη και τη σκέψη του, να ύψωθη στην κενή θέση του Διευθύνοντος "Οντος.

"Όλα όμως τα περιορίζει ο Χρόνος και τα σκοτώνει ο Θάνατος. "Όλα ή ζωντανία της "Υλης τα κυβερνά και όλα με αυτήν και μέσα σ' αυτήν άναφαίνονται και πεθαίνουν. Πουθενά δεν υπάρχει το καθορισμένο και τελικό. Πουθενά το σταθερό και δεδομένο. "Όλα άπρόοπτα και συμπτωματικά θα κινούνται ή θα μεταβάλλονται στο χρόνο. Και με τις το ίδιο με τις δικές μας άνιλήψεις και τις δικές μας και μόνο δυνάμεις. Με τη φαντασία και το νού μας. Χωρίς άλλον οδηγό, χωρίς κανένα άλλο ανώτερο νόημα από τα φτερούγισματα της ψυχής μας. Που κι' αυτή άλλωςτε είναι δέσμια στο υλικό περίβλημα τη ζωής της, στις συναρτήσεις της πείρας και των πραγματικών μονάχα φαινομένων που αίσθάνεται, αυτών που είδε και γνώρισε, αυτών που φαντάστηκε ή ώνειρεύτηκε, αυτών που δημιουργεί και έληθεάζει.

✦

Ποιά σημασία θα είχε για την ύπαρξη του Κόσμου ή Ίδεια της ύπαρξης Θεού, όπως την έπλασε ή ανθρώπινη φαντασία; Προφανώς καμμιά. Γιατί άσχετα εντελώς με την ύπαρξη του ανθρώπου και με όλες τις πιθανές δημιουργίες του, ή ζωή του Κόσμου θα συνέχιζόταν άτέλειωτη στους άμέτρητους αιώνες και σε' άχανη διαστήματα του παγερού Χρόνου. "Αν τύχαινε και μās



προλάβειν στο δρόμο μας, πριν  
ακόμα μπάρουμε να καταλήξουμε  
σε μιὰ πλήρη κατανόηση και γνώση  
των μυστικών της ζωής, μιὰ πολύ  
φυσική και απροσδιόριστη κατα-  
τροφή κι' έτσι εξαλείφονταν από  
προσώπου της Γῆς, ἢ ἀπὸ προσώ-  
που τοῦ Κόσμου, ὁλόκληρη ἡ Ἀν-  
θρωπότητα, καμμιά σπουδαία δια-  
ταραχή δὲν θὰ συνέβαινε στὴ ζωὴ  
καὶ στὴν ὑπαρξὴ τοῦ Κόσμου. Ὅλα  
θὰ συνέχιζαν τὸ δρόμο τους, ἄψυχα,  
ἀναίσθητα, ἀσυγκίνητα στὴν κατα-  
στροφή τοῦ ἀνθρώπινου γένους,  
ἐντελῶς ἀπαθῆ κι' ἀδιάφορα στὶς  
θεωρίες πού σχηματίσαμε γι' αὐτὰ.

Ἔτσι και ἡ καταστροφή τῆς ἰδέας  
τοῦ Θεοῦ δὲν θὰ ἐπηρέαζε καθόλου,  
οὔτε στὴν παραμικρὴ ἐκδήλωση ἢ  
μορφῇ, τὴν ὑπαρξὴ και τὴ ζωὴ τοῦ  
Κόσμου. Μόνο πού θ' ἄσβυνε γιὰ  
πάντα ἴσως, ἀν ἄλλα ἐμψυχα ὄντα  
δὲν σκέπτονται ἄλλου ὅπως κ' ἐμεῖς,  
τὸ ἀσθενικὸ αὐτὸ τῆς φαντασίας μας  
πλάσμα, ἢ ἰδέα τῆς Θεότητας, ὅπως  
ἐσβύστηκαν ἴσα με τώρα στὴν ἱστο-  
ρία τῆς Ἀνθρωπότητας ἀρκετὲς ἀπὸ  
τὶς μορφὲς και τὶς θρησκείες πού  
θέλησαν νὰ τὴν ἐνσαρκώσουν και  
τὴν παραστήσουν, διαφορετικὰ ἢ  
κάθε μιὰ, πότε με πολλὰς ἐκφάνσεις  
και προσωποποιήσεις σὲ δυνάμεις  
και ἀνθρωπομορφὰ ἢ τερατώδη πλά-  
σματα, πότε με μιὰ ἀδιαίρετη παν-

τοδύναμη μορφῇ.

Και χωρὶς τὴν ἰδέα τοῦ Θεοῦ  
τὶ Σὺμπαν μπορεῖ νὰ κινήθῃ και  
νὰ ζῆσει Ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ εἶναι  
ἐξάρτημα τῆς ἀνθρώπινης φύσης.  
Δὲν ἔχει καμμιά σχέση με τὴν οὐσία  
και τοὺς νόμους τοῦ Κόσμου.

\*

Ἀπὸ τὴ σκέψη πὼς ὁ Θεὸς ἐξαρ-  
τᾶται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μόνο και  
ὄχι ἀπ' τὴ Φύση καταλαβαίνουμε  
κι' ὅλας πῶς οὔτε ἡ Φύση πλάστηκε  
ἀπ' αὐτὸν και οὔτε καμμιά δύναμη,  
σάν κι' αὐτὴ πού φαντασθήκαμε,  
μπορεῖ νὰ καταστρέψῃ ἢ και νὰ  
διευθύνῃ αὐτόβουλα τὸν Κόσμο ἢ  
τοὺς ἀνθρώπους. Ὅλα τὰ ρυθμίζει  
ἕνας ἀδιόρατος και μυστικὸς παλμὸς,  
μιὰ μυστηριώδης ἀναμφίβουλα και  
σκοτεινὴ δύναμη, μιὰ ξένη τελείως  
πρὸς τ' ἀσθενικὰ και πρόχειρα κα-  
τασκευάσματα τῆς ἀνθρώπινης φαν-  
τασίας.

Ἡ ζωὴ τοῦ Κόσμου δὲν εἶναι  
ἐπόθεση τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι  
ὑπόθεση Θεοῦ. Εἶναι ζήτημα αὐτὸ-  
παρκα και συνεχές. Εἶναι πρόβλη-  
μα ἀνεξήγητο και φανερό. Εἶναι  
ὑψηλὸ, εἶναι ιαραχὴ, εἶναι ἀσυνειδη-  
σία. Εἶναι προσπάθεια τοῦ γίγνε-  
σθαι. Δὲν εἶναι γεγονός. Εἶναι  
κατεύθυνση, δὲν εἶναι δημιουργία.

Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗΣ

O. V. DE L. MILOSZ

## ΛΕΜΥΕΛ

Ὁ κῆπος καταβαίνει πρὸς τὴ θάλασσα. Κῆπε φτωχέ, κῆπε χωρὶς λου-  
(λούδια, κῆπε

Τυφλὲ. Ἀπ' τὸν πάγκο της μιὰ γρηῃ ντυμένῃ  
Μετὰξι πένθιμο, κίτρινομένο ἀπὸ τὶς ἀναμνήσεις κι' ἀπὸ τὸ πορτραῖτο,  
Κυττάει νὰ σβήθουν τὰ καράβια τοῦ καιροῦ. Ἡ τσουκνίδα, μὲς στὴν  
(ἄβυσσο

Τῶν δύο ὄρων, χνουδάτη, μαύρη ἀπὸ τὴ δίψα, ξαγρυπνᾷ.  
Κι' ὅπως στὸ βᾶθος τῆς καρδιάς τῆς πιὸ χαμένης μέρας, τὸ πουλὶ

Τῆς κούφιας χόρας τιτιβίζει ἀνάμεσα στὰ γκρίζα βᾶτα·  
Ἔτσι εἶναι ἡ τρομερὴ γαλήνη τῶν ἀνθρώπων χωρὶς ἔρωτα. Κι' ἐγὼ,  
Κι' ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ, γιατί εἶναι τοῦτος ὁ ἥσκιος μου. Καὶ μὲς στὴ θλι-  
(βερῆ και χαμηλὴ  
Ζέστη, ἄφησε Ἐκείνη τ' ἀδειανὸ κεφάλι της νὰ ξαναγεῖρει ἀπάνω στοῦ  
(φωτὸς τὸ στήθος.

Μὰ ἐγὼ, σῶμα και πνεῦμα, μοιάζω με τὸ παλαμάρι

Τὸ εἶτοιμο νὰ κοπεῖ. Τὶ εἶναι λοιπὸν αὐτὸ πού πάλλει μέσα μου ἔτσι,  
Τὶ εἶναι λοιπὸν αὐτὸ πού ἔτσι δονεῖται μέσα μου κι' οἰμῶζει δίχως  
Νὰ ξέρω πού, σὰν τὸ σκουρὸ τρίγυρω στὸ βαροῦλκο  
Τῶν βαποριῶν πού λένε νὰ σαλπάρουν; Μάννα

Σοφὴ μου Μάννα, Αἰωνιότητα! ἄχ ἀφήστε με νὰ ζήσω τὴν ἡμέρα μου!  
Και πιά μὴ με φωνάζετε Λεμυέλ· γιατί ἐκεῖ κάτω  
Σὲ μιὰν ἡλιουχτιά, τὰ ὀκνηρὰ  
τὰ πεκλοσκέαστα μελωδικὰ νησιὰ τῆς νεότητος σαλπίζουν! Ἡ γλυκιά,

Βαρειὰ μουρμούρα τῶν θλιμμένων τοῦ μεσημεριοῦ σφηκῶν  
Πιτάει ἀπάνω ἀπ' τὸ κρασί κι' ὑπάρχει ἢ τρέλλα  
Μὲς στῆς τριανταφυλλιάς τ' ἀνάβλεμμα στοὺς ἰσκιερὸς ἀγαπημένους μου  
Λόφους. Μὲς στὴ θρησκευτικὴ σκοτεινιά οἱ κορμοὶ

Ἀράξανε τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ κοριτοίστικὰ της τὰ μαλλιά. Μέσα στὸν  
(ἥσκιο, κίτρινο

Ἀσθμαίνει τὸ νερὸ κάτω ἀπὸ τὸν βαρὺ και χαμηλὸ οὐρανὸ τῆς μυσσοτίδας·  
Κι' ἐκεῖνος ὁ ἄλλος ὑποφέρει, πληγωμένος σὰν τὸ βασιλητὸ  
Τοῦ κόσμου, ἐδῶ κοντὰ. Κι' ἀπὸ τὴ δέντρινη πληγὴ του

Διαρρέει τὸ πιὸ καθάριο τῆς καρδιάς του· εὐφραντικὸ.  
Κι' ὑπάρχει τὸ κρυστάλλινο πουλὶ πού λέει «Μλί» μ' ἕνα γλυκὸ λαιμὸ  
Μὲς στὸν καλὸ ὑπνοβάτη τῶν παιδιάτικων χρονῶν, τὸ γιασεμὶ.  
Θὲ νάμπω μέσα ἐκεῖ, ἀναγεύοντας γαλήνια τὸ οὐράνιο τόξο.

Κι' ἴσα θὰ πάω στὸ δέντρο πού ἡ Παντοτεινὴ Γυναικὴ  
Μὲς στῆς Πατρίδας τοὺς ἀιμῶς προσμένει. Καὶ μὲς στὶς φωτιές τοῦ  
(Χρόνου θὰ φανοῦν

Τὰ ξαφνικὰ ἀρχιπέλαγα κι' οἱ ἠχητικὲς γαλέρες.  
Εἰρήνη. Εἰρήνη. Ὅλα χαθῆκαν πιά. Χαθῆκαν ὅλα πιά παιδί μου Λεμυέλ.

Και τοῦτες οἱ φωνὲς πού τώρα ἀκοῦς δὲν εἶναι τῶν πραγμάτων.  
Ἐκείνη πού ἔζησε τόσον καιρὸ μέσα σου σκοτεινὴ  
Σὲ κράζει ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ βουνοῦ. Ἀπ' τὴν Αὐτοκρατορία  
Τοῦ δευτέρου ἡλιου! Ἐδῶ, ἐδῶ εἶναι ἡ φρόνιμη Σαρακοστή.

Ὁ Χρόνος, Λεμυέλ.  
Ὁ φτωχικὸς μακρὸς καιρὸς  
Ἔνα ζεστό γκρίζο νερὸ  
Κι' ἕνας πυρπολημένος κῆπος.

Μεταφρ.

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

\*\*\*  
ΡΕΠΟΡΤΑΖ

ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΠΕΝΤΟΧΙΛΙΑΡΑ

Τὰ πράγματα ὑψωθήκανε.

Σκέφτομαι ὅπως βλέπω στὸ δρόμο πεταμένα λεφτὰ, τὶ νὰ λένε οἱ μικροῦλες κεῖνες ποὺ βλέπουν κάτω ἀπ' τὰ πόδια τους κομμένα τὰ πεντοχίλιαρα.

Νὰ σκέφτονται τάχα πόσο φτηνὰ πούλησαν ὅ,τι ἀκριβότερα εἶχαν;  
"Ἄς περιμέναν ἀντὶ νὰ βιαστοῦνε!

ΦΤΗΝΟΣ ΑΛΤΡΟΥ·Ι·ΣΜΟΣ

Χωρὶς νὰ εἶναι πλούσιος, εἶναι ὁποιοσδήποτε σήμερα ἑκατομμυριούχος.  
"Ἄν ὄξω ἀπὸ μιὰ φυλακὴ μέτραγε τὰ λεφτὰ του θάβρισκε πόσο πολλὰ εἶχε ἀπ' τὸ κοσὸ ποὺ συγκεντρωνόταν ἀπὸ τὶς ἀδικοπραξίες τῶν φυλακισμένων.

Κλεψὲς, σκοτωμοὶ, χειροδοκίες, βρισιὲς, σκοφαντίες...

Καὶ τώρα μ' ἕνα τσουβάλι λεφτὰ θὰ μπορούσε νὰ ἐλευθερώσει ὅλους τοὺς φυλακισμένους.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Μοῦ λείπει μιὰ φωτογραφία γιὰ τὴν καινούργια ταυτότητα.

Στὸ τελευταῖο συρτάρι τοῦ κομοῦ νὰ εἶναι ἀκόμη πεταμένη ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ;

Τὶ κρίμα νὰ μὴν τὴν ἔχω! Ἡ ἀφιέρωση δὲν ἦταν στὴν ὄψη. Ὅπως θὰ κολλοῦσε καλά, τίποτα δὲ θὰ φαινότανε.

Καὶ θάχα μιὰ καινούργια ταυτότητα.

ΠΕΙΟ ΨΗΛΑ

Κοινωνία εἴμαστε ἐμεῖς.

"Ἐμεῖς ὅταν γίνουμε καλά, νὰ ἡ κοινωνία πόσο καλὴ θὰ εἶναι.

"Ὁ χαμερπὴς ποὺ δὲ μπορεί νὰ ἀνέβῃ πάρα πάνω ἀπὸ τὸ βούρκο, θέλει καὶ τοὺς ἄλλους νὰ κυληθοῦνε μέσα στὸ ψυχικὸ λουτρό του.

Γιὰ πάρα πάνω δὲν προσπαθεῖ νὰ πάη.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ

"Ἐχει συγγενεῖς κεῖνος ποὺ πεθαίνει πλούσιος.

Βλέπει κανένας φτωχὸ νὰ ἔχη κανέναν;

Τὸ παραδάκι εἶναι ὁ πρῶτος βαθμὸς συγγενείας.

ΦΑΝΑΡΙ

Μιὰ γυναῖκα ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸν Πύργο καὶ μιὰ ἄλλη στὸ Κοκκινόχωμα, ὅταν ζοῦσε ὁ ἄντρας τους, κρατούσανε τὸ φανάρι μὲ τὸ στόμα

νὰ τοῦ φωτίζουν νὰ τρώγη.

"Ἴσως γιὰ τιμωρία (τὶ μωρία) τὶς ἔβαναν.

"Ὅμως ὁ Διογένης ἔψαχνε μὲ τὸ φανάρι νὰ βρῆ ἄνθρωπο. Οἱ γυναῖκες αὐτὲς φώτιζαν χτήνη.

ΜΙΣΟΗΘΙΚΗ

Λένε κείνη ποὺ πρέπει νὰ ἔχη 50 ο)ο ἠθικὴ ἢ κείνη ποὺ μισεῖ τὴν ἠθικὴ;

Ξέρουμε: Ὅταν ἡ ἠθικὴ νοθεύεται ἔστω καὶ μὲ ἕνα τὰ ἑκατὸ, χάνει τὴν ἔννοιά της.

Γιατὶ τώρα τὴ μισεῖ τὴν ἠθικὴ ἢ μισοήθηκη, τὸ μαθαίνουμε:

— Δὲ θέλει νὰ ξεχωρίζη!

« ΠΛΟΙΟ »

Νὰ πῶ γιατί λέω πλοῖο τὸ φέρετρο :

Εἶδα μιὰ φορὰ ἀδειανὸ ἕνα φέρετρο νὰ τὸ πηγαινὴ ἕνα παιδί κουτσό. Κι' ἄλλοτε ἕνα «γαμάτο» ποὺ τὸ πηγαιναν τέσσερες - βιαστικά καὶ μὲ βῆμα ἀντίθετο.

"Ὅπως φαινόταν καὶ τὶς δυὸ φορὲς, πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τῶν ζωντανῶν ἔμοιαζε σὰν πλοῖο σὲ τρικυμισμένη θάλασσα. Τὴ θάλασσα τὴν πολυτάραχη τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.

"Ἔστριψε στὴ γωνία καὶ μέχρι τώρα σκέφτομαι :

« Αὐτὴ εἶναι ἡ γαλήνη τοῦ θανάτου; »

Λ. ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΤΡΟΦΗ ΘΑΝΑΤΟΥ

Γιατὶ νὰ γυρίσω καὶ τὶ νὰ κοιτάξω

Τὶ βλέπει ὁ κρεμασμένος ποὺ γυρίζει τὸ σκοινὶ του

Νύχτα καιρὸς καθὼς μανιάζει

Εὐλα τὰ πόδια μου ξερά

Εὐλα τὰ χέρια μου ξερά

Καὶ τὸ κορμὶ

"Ἄλλὰ νὰ μὲ πάρει ἕνα ποτάμι παρακάτω

"Ἐκεῖ ποὺ πηγαινῶ σὰν τοὺς πασσάλους τῆς καλύβας μου

Μισὸς ἴσκιος μισὸς ἄνθρωπος ἔδω στὸ σάπιο τέλμα

Καὶ δὲν πέφτω νὰ γίνω κάποιο τάραγμα ν' ἀνοίξει κι' ἕνα νούφαρο

Λευκὸ μὲ τὴν ψυχὴ μου στὰ δόντια του

Μονάχα γιὰ σένα γέρο - Οὐρανὸ

Ποὺ σήκωσα τὶς μεγάλες κομμένες κολῶνες σου

Πάνω στὰ κύματα τῆς μοναξιάς μου

Γύρω στὸ τρύπιο καυκαλό σου  
Καὶ μέσα στὸν ἥλιο δίχως νερό  
Καὶ μέσα στὸν ὕπνο δίχως ὄνειρο

Μονάχα γιὰ σένα γέρο - Οὐρανὲ ποὺ κάθεσαι καὶ κλαῖς  
Μὲς· στ' ἀγανά ξεριζωμένα γένεια σου ἀπ' τοὺς παλιούς χιονιάδες  
Καὶ μ' ἀγαπᾶς καὶ κλαῖς.

## ΑΠΟΚΛΗΘΗΣΗ

Κάπου ξεκαρφώνουν ἀπ' τὸ πρωὶ κι' ἡ πάχνη μισοσβυσμένη  
Σέρνεται πάνου στὰ κρίνα καὶ στ' ἀνοιγμένα μάρμαρα  
Ποὺ γλύφουνε μὲ δίψα τὰ νεκρόφιδα  
Μὲ γλώσσα πικρὴ ἀπὸ χολή καὶ δυσωδία  
Τίποτ' ἄλλο δὲ γέυτηκαν καὶ μεγαλώσανε  
Γεννημένα μέσα στὰ μάτια μας φθῖν τὰ γνωρίζουμε  
Φάγανε τὰ μάτια μας καὶ μεγαλώσανε.  
Ὡστόσο μετάξι χρυσαφικά καὶ λεμονάνθια τὰ κάψαμε  
Ὅλα τ' ἀνώφελα τῶν ἐνταφιασμῶν  
Καὶ τοὺς θρήνους τοῦ Ἱερεμῖα  
Ποὺ γυρίζει βασανισμένος στοὺς ἥλιους μας  
Μὲ τὸ ραβδί του γεμάτο σκυλοδαγκώματα.  
Δεχτήκαμε τὶς φλόγες τοῦ θανάτου μας  
Καὶ μᾶς λογγίζουνε κατάσαρκα  
Σὰν τὶς παπαροῦνες ποὺ φουντώνουν τὴν ἀνοιξή  
Πληγώνοντας τὴ φτέρνα.  
Δὲν εἶναι μήτε πόνος μήτε ξεκούραση κἄν  
Μονάχα σὰ νὰ σὲ κατεβάζουν προσεχτικά ἀπ' τὸ πρωὶ  
Χωρὶς νὰ τοὺς δίνεις φρίκη  
Μέσα σ' ἓνα σεντόνι ἄσπιλο καὶ τὸ νοιώθεις  
Καθὼς μετατοπίζουν τὶς σκάλες ἀπὸ καρφὶ σὲ καρφὶ  
Ὡσπου μένοννε τὰ τέσσερα σημάδια τῶν ἀνέμων  
Γυμνὰ ματωμένα.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ



## ΗΜΕΡΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ

Οἱ ἡρόμοι τώρα εἶναι μὲ σβυσμέ-  
να φῶτα, ἔρημοι καὶ σοῦ κρατᾶνε  
σκλάβες τὶς πασχαλινὲς ἡμέρες.

Ἔφρασαν στρατιῶτες βιαστικοὶ κι'  
ἀπάνου στῆς ἀνατολῆς τὸ γλυκορό-  
δισμα ἔφρασαν σύννεφα καταγιόδας  
κι' ἀλλαγήτὸ εἶφουνα. Μάϊναμε  
μαργωμένοι ὄξω ἀπ' τὶς καλύβες μας.  
Καὶ πῆταγε ἀπὸ πορτὶ σὲ πόρτα ἓνα  
πυλὶ καὶ ρώταγε:

— Τὶ τρέχει; Τὶ τρέχει;

Κι' ἀποκρινόμαστε κι' εἰπείς:

— Ἀλήθεια, τί τρέχει; Τὶ θέλουν;

Ὁ τρόμος ἔκατσε στὴ μέση τῶν  
ἀνθρώπων σὰν πάχνη πρωῒνῃ, λύ-  
νοντας τὰ σώματα.

Σκερπίστηκε τὸ πανηγύρι σὰν  
παιχνίδι ἀπὸ σπιρτόξυλο: ἔλειπαν  
τὰ ζῶε, οἱ γυναῖκες φορετωθῆσαν τὶς  
πραμάτειες κι' ἔβραλαν τὰ μωρὰ τους  
στὴν κορφή καὶ τὰ λαγήνια μὲ τὰ  
χορήματα τὰ σφίγγαν στὴν κιορδιά  
τους. Τὰ μερμύγια ἀπόρρασαν ὄχι  
μᾶς εἶδαν καὶ σκερπούσαμε κι' εἶπαν  
σιγαλὰ, ἐκεῖ, χάμου στὴ γῆ:

— Οἱ ἄνθρωποι μᾶς ξεπερῆσαν  
στὴ βιασύνη, γιατί;

Σὲ λίγη ὥρα οἱ σπίνου μύτιζαν  
στὰ κρασεποτήρια ποὺ τὰ ἐγκατάλει-  
ψε ἀφύλαχτα ὁ κρασεποῦλος καὶ  
σίμπαγαν φιλονικώντας μὲ κοπρό-  
σκυλα τὰ ψίχουλα τ' ἀμάζωχτα ἀπ'  
τὰ ζητιανούδια.

Σ' αὐτοὺς τοὺς θεόμους πιά πλημ-  
μύρισε μιὰ περιέφγεια γιὰ τὴ ζωὴ  
καὶ κρύφτηκε ἀπὸ τοῦ πίσω ἀπ' τὴ  
νέκρα τῶν σφαλίστων πορτοκαρά-  
θουρων, στὴν ἀπαρητημένη κατα-  
σκήνωση σέρνεται ὁ πόθος τῆς συ-  
νέχειας τοῦ πανηγυριοῦ μὲ μιὰ πε-  
ρίσσεια εὐθυμίας.

Ἐδῶ καὶ τόσες ἔρημες μέρες

ἔχασμένη ἔμεινε ἡ παντιέρα τῆς  
ταβέθρας στὸ καλάμι τῆς κι' ἀνεμί-  
ζεται. Οἱ παλάτες εἶναι κλεισμένοι  
στὶς σπηλιές καὶ τὸ πλατάγιασμα τῆς  
φτάνει κούφιο ὡς τ' αὐτιά τους.  
Αὐτοὶ μαντρώνουν τὴν καρδιά τους  
ὅταν τὴν ἀγναντεύουν κίτρινη  
ἀπ' τὴν ἀπαναμιὰ καὶ τῶν ξερολι-  
θιῶν τὸν ἥλιο.

Ἔτσι καὶ μεις σ' ἓνα ξεφάντωμα  
προσχέτες δὲ λιμπισθήκαμε τὴ Σαλώ-  
μη - γυναῖκα κακοτράχαλη μὲ σῶμα  
γερσαμένο - κι' ἄς χόρευε τὸ θρη-  
λικὸ χορὸ τῶν πέπλων.

Καὶ στὶς ἔξη τοῦ λεκέμβρη, γιορ-  
τὴ μάλιστα τοῦ πολιοῦχου, λιανό-  
βραχε κι' ἔκανε τόσο κρύο. Τὰ καν-  
τήλια τῆς ἐκκλησιᾶς, οἱ τοῦφες  
τοῦ θυμιατοῦ ὡς κι' ἡ μορφή τοῦ  
ἁγίου ποτισμένη ἀπὸ τὸ ἀργοστά-  
λαμα τοῦ σύννεφου ἔφρασαν πάχνη.  
Οἱ φίλοι δὲν εὐχθήθηκαν τὴ μέρα  
κείνη ἀπὸ καρδία.

Προσπαθοῦμε νὰ κουρσέψουμε  
τὰ τεῖχη τῆς ἐρήμωσης ποὺ μᾶς σκλα-  
βώνουν μὲ μιὰ λαχτάρα ἀχαλίνωτη  
γιὰ τοῦ πανηγυριοῦ τὸ ἀποτελειω-  
μα. Τότε θ' ἀφίσουν κι' οἱ παλάτες  
τὴν καρδιά τους λεύτερη. Στεκόμαστε  
ἀγρυπνοὶ στὶς πόρτες περιμένοντας  
ὅσο ποὺ μᾶς τσακίζει ἡ ὀρθοστα-  
σία καὶ τελειώνουμε σ' ἓνα νοικο-  
κυρίστιο προσκύνημα.

Ὅταν βγαίνει τὸ φεγγάρι φεύ-  
γουμε σὲ κατασκότεινες βραχοκου-  
φάλες βάζοντας μπροστὰ στὴ μύτη  
μας ἓνα κερί. Τοῦτο φωτίζει μόνον  
ἰδρωμένες πέτρες. Κι' ὄξω τὸ φεγ-  
γάρι ἀπλώνει τὴν ψυχὴ του στὸν  
ἀστέρητο οὐρανὸ.

Συνηθίσαμε ν' ἀφίνουμε τοὺς  
πόθους νὰ ξεφεύγουν σὰν ἀνυπόμο-

νο κοπάδι από μικρό φεγγίτη για να γυρίσουν πάλι μέσα μας. "Όξω φορετώνονται την ξηριά κι' όδαν ξανάρχονται κατακαθίζουν και βαρύνουν και βαρύνουν. "Έκανε κάποιος ότι θα γλυκοφέξει ή αύγη κι' άμέσως ξαμολύσαμε τους πόθους μας έλπίζοντας όριστικά πώς κάπου θ' άγκυροβολήσουν. Κι' έτοιμαζόμαστε και μείς να βγούμε.

Αυτό ξανάγινε δυο-τρεις φορές ως τώρα. Στην τελευταία φορά σκέφτηκα το χρόνο που ο Μέγας Θεοδόσιος απαγόρευσε τις παλές λατρείες. "Ήταν ο θρίαμβος των βαρβάρων χριστιανών κι' ο θάνατος της

Καμιά πηγή δροσιάς.

Τούτες τις μέρες δε με τυλίγει ένα απόγιομα από χαρμόσυνες εικόνες-πώς νάρθει! Ούτε καν σκέφτομαι ένα χειμωνιάτικη δωμάτιο φωτισμένο μόνο με μια σπίθα - και στην άκρη ένα δοχείο στάχτη.

"Ανάμεσα στα γόνάτα μου έφερα ένα παληό μαγκάλι έλπίζοντας από τη στάχτη του τα θερμά χάρδια της ξηρίας. Παληά ή στάχτη όμως, από τη χώρα των νεκρών και δυναμώνει την ανατριχίλα του κορμισού μου, αφού έκλεισε όξω στο χιονιά την έναγωνία προσημονή της θαλπωρής.

Νομίζω πώς ο ήλιος κρύβει μια θέρμη και βγαίνω στο προσήλιο. Και κει με κνηγιάει ή στάχτη του χειμώνι φέρνοντας έναν άερα που στην άναπνοή του λείπει το μυαλό καθώς το άμμοχάλικο μπαίνοντας απ' τα χαλασμένα πέδιλα. "Έπειτα βελονιάζει και το σώμα απ' όπου βρει λάσκα τα παληωμένα ρούχα. Γιατί αυτό το πανωφόρι έχασε πια τη συνοχή του κι' είναι γεμάτο λάσπες που τις αισθάνουμαι μόνο στους παστρικούς καθρέφτες. Και τ' άλλα ρούχα μου χαρισμένα από προγαστέρα προκάτοχο φανιάζουνε σάσκιζοιρο άφροτικό.

"Όλυμπίας.

Κακόμοιροι άντρες της "Ήλειας! Και τότε θάμειναν δυο χρόνια με την πείση της προσδοκίας-έκει στη Νέα Ρώμη ύφαινόταν μια συνωμοσία κι' από παντού έρχόντουσαν έλπιδοφόρα νέα:

— "Έτοιμαστήτε να γιορτάσετε τη νέα "Όλυμπιάδα.

"Έπειτα ήθελε ο "Αλάιχος άπρόσμενα-δε νόμιζαν πώς στις μέρες τους θα έπαυε ή άπολλώνεια λύρα - και γκρέμισε για πάντα τα ίερα.

"Αν είναι κάπως όμοια τα πράματα - διαλογίζουμαι - και στις δικές μας μέρες!

Δεν έχω διάθεση ούτε να λυπηθώ. Το γλυκοξέφωτο φαίνεται ναίαι μακριά κι' ύστερα δεν έχω και νερό για να πλυθώ, να το καλωσορίσω. "Η βρύση είναι σε άποσταση, ή στάμνα ραγισμένη θα βρέξει τα ρούχα μου κι' εκείνα θα μ' άγγίξουν παγωμένα. Μου φαίνεται στο στόμα μου θα νιώσω ένα κομμάτι λάσπη. Με τη γεύση αυτή θα θυμηθώ άηδιάζοντας πώς πρέπει να φάω με τα νήπια στα κεινά τραπέζια, ότι φροάω άκόμα το παλτό μου μ' όλο το καλοκαίρι και που σε κάποια στιγμή φέρεθηκα άπρεπα. Κάτι λείπει από πάνω μου αυτή την ώρα, σά νάχω χάσει μια πλευρά κι' από το χάσμα μπαίνει άερας στο κορμί μου- ένας άερας γεμάτος στάχτη και μ' άφρωσταίνει. "Έτσι δε μπορώ να γευτώ τη χαραυγή. Ούτε να θυμηθώ μια περασμένη.

Λείπει ή μουσική.

Στέχω άνάμεσα στις γλώσσες του ήλιου και στην πυρωμένη άνάσα του μάραρου, στην ίδια θέση τρεις ώρες κάθε μεσημέρι μέχρι ναρθεί ή ώρα της περιπλάνησης. Χασμουριέμαι και μασάω φύλλα ή πευκόφλουδες όσο να καταλάβω να κεντρίζεται ή γεύση μου. Είναι κι' αυτή ύπνω-

τισμένη μ' άχυρο. Τσακίζω τα ζωύφια της όπεις γάτας λερώνοντας τα νύχια μου με αίματα και γλυτσερές πετσούλες.

Οί πιό πολλοί απ' τους δρόμους είν' άιτονοι στη μοναξιά τους, οί άλλοι έχουν ίσκιους που καίνε, άσφαλτε που στραβώνει μ' άντηλιά και πνίγονται άδιαμαρτύρητα στη σκόνη.

"Απόνα μπαλκόνι κρέμεται ένα γαρούφαλλο άδύναμο και στρυφνό σαν το χέρι που το πότιζε. "Αν το ζητήσω θάμαι τόσο άδέξιος που με τη θύμηση θα πέσει πάχνη και θα γίνουν μέσα μου νανάγια. "Όδυνηρό μόνο να σκέφτομαι την όψη της κυρής, αυτή που τη δείχνω σ' έγκάρδιο τάχα φίλο μια ώρα τώρα. Αυτός συζητάει άδιάκοπα για κάποια ιδανικό, είναι στα μάτια του μια

ήλιθια έκφραση κι' ή μύτη δυναμώνει τη διάθεση των ματιών.

Αυτές οί μέρες είναι σαν τα εικοσιτετράωρα του πόλου. Κρύβουν τον ήλιο. κι' ή ύγρασία θρονιαίζεται ως το κόκαλο. "Η πηγή της θύμησης κι' εκείνη πάγωσε. "Όσο και να στίψω το σφουγγάρι με τις έντυπώσεις κι' αν ή πηγή άφίσει τα νερά της νάρθουν παγωμένα, είναι άνώφελο. Θερμοκρασία ούτε κάτω από το μηδέν. Τα δέντρα έχουν μείνει πίσω μακριά κι' έδω έφτασε μόνο ή παγωνιά, λευκή παγωνιά και μονάξια. Τόση πολλή και στριμώχτηκε για να χωρέσει όλη έδω, λές και δεν είναι άλλος τόπος.

Κι' αν θές μ' αυτά να δικηολογηθείς, να έχεις την έντύπωση πώς πια άρχίζει ή ύποκρισία.

ΦΑΡΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

## Η ΧΑΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΕΛΠΙΔΑΣ

Το ξέρω

Οί δασκαλοί μας είνου μεμψίμοιρα γεροντάκια με ματογυάλια

"Αγαπάνε τους τάφους με τους φαγωμένους πάπυρους

Δανείζονται τη ζωή τους σαν ένα ξένο νόμισμα

Και διδάσκοντας άναχαράζουν λαμπρά παραδείγματα των ένδόξων προγόνων μας.

Μά κι' οί πατέρες μας με τα βουρκαωμένα μάτια

Και τίς γενναίες ουνίδες που άγκαλιάζονται

Σκατεμένα παιδιά του καύμοι τους

Σκατεμένα παιδιά της νοσταλγίας τους

Σκατεμένα παιδιά μιά: αλύγιστης μοίρας

"Αγωνίζονται μερονυχτίς ν' άνασύρουν

Βουλιαγμένες δόξες απ' τον πιό άβέβαιο βυθό της μνήμης...

"Όμως έμεις

Μικρά παιδιά στην άγκαλιά του πιό ξανθόμαλλου όνειρου

Λαχταρούμε καλόκαρδες γιαγιάδες

Νά μās πούν λεβέντικα παραμύθια

Νά μās βάλουν στα χείλη το τραγούδι της μάχης

"Έτσι που να μās βλέπουν με ξάστερα μέτωπα

Νά χαίρουνται και να χαμογελάει ή ψυχή τους.

Μά οί δικές μας γιαγιάδες είναι Μανιάτισες μοιρολογήτες

Που χτυπώντας τα μαραμένα στήθια τους

Κλαίν τα πεντάρφανα παιδιά τους.

"Όμως έμεις είμαστε νέοι

Και μήτε μᾶς μέλλει πιὰ  
Ἄν ἦρθανε χελῶνες νά χορέψουνε  
Στ' ἀμπέλια σας τρυγώντας τὸν καρπὸ  
Μήτε κι' ἂν σύρθηκαν ὄχιές νά φᾶν τὰ μάτια τῶν πουλιῶν σας...  
Ἐμεῖς σπειροῖ - σπειροῖ ταγίζουμε τ' ὄμορφο ἀγόρι τ' ὄνειρο  
Ποῦ τόνα του σαντάλι εἶναι στά στήθεια μας καὶ τ' ἄλλο στ' ἄσπερο  
σύννεφο.

Κλεισθῆμε στὸ αἷμα μας ἕνα γαλόζιο πιτσούνι  
Ποῦ θ' ἀνεβεῖ στὸ πιὸ ἀψηλὸ μαρόκι τῆς πατρίδας μας  
Νά τραγουδήσει τὴν ψυχὴ μας καὶ τὴν ψυχὴ τῆς Ἑλλάδας μας  
Ποῦ συμβολίζεται μ' ἕνα κομμάτι ἀνέφελου οὐρανοῦ  
Καὶ δυὸ στιβάδες χιόνι τοῦ Ὀλυμποῦ.

Εἶναι ἕνα τραγούδι  
Εἶναι ἕνα τραγούδι πελεκημένε στὸν ἥλιο καὶ στὴν ἀλμύρα  
Σακατεμένο καὶ σκληρὸ  
Σὰν τὸ πόδι ποῦ σέρνεται στά σίδερα...

Περναῖς καυμένε τοῦτο τὸ βαρὺ χειμῶνα  
ἔχοντας τὴν ψυχὴ καὶ τὰ χέρια τεντωμένα στὴν ἀνοιξη  
Καρτερώντας νά ρθεῖν τὰ δροσερὰ κορίτσια ὀλόγυμα  
Νά τραγουδήσουν καὶ νά χορέψουν στὴν ἔρημη αὐλὴ σου  
Νά μαζέψουν τὰ ξερὰ κλαδιά τῆς πίκρας σου  
Νά τὰ βάλουν πρὸσάναμα  
Στις φωτιές τὸ βράδυ τοῦ Ἀἰ - Γιάννη  
Γιὰ νά μαζευτοῦν διαβολάκια ξυπόλυτα νά τις πηδήσουν  
Καὶ νά βγάλουν γλωσίτσες κόκκινες νά κροοῖδέψουν τοὺς δισταγμοὺς  
καὶ τοὺς φόβους σου.

Περναῖς καυμένε τοῦτο τὸ βαρὺ χειμῶνα προσομιόνοντας  
Νά κατεβοῦν ἀνέμελοι κυνηγοὶ ἀπὸ τ' ἀνήλικα δάση  
Ν' ἀμπαρώσουν τις πόρτες τῆς νήμης μὲ τὰ χαμόγελά τους  
Νά σκιρτήσῃ ἡ ἐλπίδα ν' ἀνοίξῃ τὰ παράθυρα  
Καὶ νά καρφώσει ἕνα μπουκέτο τραγούδια στὸ στόμα τους.

« Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη .

Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη ποῦ γεμίζει τὰ στήθια μας

Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη

Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη ποῦ μᾶς βενλιάζει στά στήθια μας... »

Ἔτσι νά τὰ δεῖ καὶ νά τ' ἀκούσῃ ὅλα τοῦτα ἡ ψυχούλα σου  
Νά χαρεῖ καὶ νά χαμογελάσει.

Ντυμένος μιὰν ἀρματωσιά ἀπὸ τὰ φρέσκα σου ὄνειρα  
Κρεμώντας φλάμπουρο τὸ γ πόθο σου στὸ πιὸ ἀψηλὸ λοφάκι τῆς ἐλπίδας  
Νά ξηνοίξεις τὸ δρόμο σου τραγουδώντας τὴν ἀνοιξη  
Τὴν ἀνοιξη τῆς ψυχῆς καὶ τῆς νιότης σου  
Μὲ τὰ μάτια στραμμένα  
Στὸν ὀρίζοντα ἐνὸς ἀνέφελου ἔρωτά σου.

« Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη

Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη ποῦ μᾶς γεμίζει τὰ στήθια μας

Ἄν εἶναι ἡ ἀγάπη... »

Θ. ΒΑΡΟΥΞΗΣ

ΟΙ ΑΓΝΩΣΤΟΙ

Πέρ' ἀπ' τοὺς μπερντιέδες τῆς θάλασσας  
ἀφίσαμε τ' ὄνειρό μας μοναχὸ  
καθισμένοι τώρα σὲ πλεχτὰ σκαυινὰ  
φτιάχνουμε κομπολόγια ἀπὸ σπασμένα κοχύλια  
ζωντανοὶ ὄργανισμοὶ ποῦ ρήμαξε ἡ τρικυμία  
καθὼς οἱ χαμένοι ἑαυτοὶ μας πλευρίζουν δειλὰ  
νά πλαγιάσουν στ' ἀκρωτήρι τοῦ ὕπνου.  
Σὲ τοῦτο τ' ἀφιλόξενο νησί  
σὲ τοῦτο τ' ἀφιλόξενο νησί γνωρίσαμε  
τὴν πικρὴ ζωὴ τῆς ἐποχῆς μας  
τὴν ἄβυσσο  
ποῦ χωρίζει τὸν ἄνθρωπο ἀπ' τὸν ἄνθρωπο  
τὴν τεμπελιά τῆς ξεραμένης νιότης  
κάτου ἀπὸ γέρικες χουρμαδιές  
τὴν ἀναπηρία τοῦ εἶναι μας ποῦ βαδίζει  
στρεβλωμένο χωρὶς ἐνατένιση  
μὲ δυὸ φιδόγκους πρόωρου λυτρωμοῦ.  
Λυὸ κίτρινα φύλλα μᾶς δείξαν τὴ ράχη τους  
νά τοιμαστοῦμε στὸ τέλος τοῦ φεγγαριοῦ.

Αὔριο φεύγουμε.

Νοιώθω τὸ τέλος μιᾶς παράξενης ζωῆς  
ποῦ τὴ συνέχεια τῆς θὰ βροῦμε σὲ κάθε μας βῆμα.

Θὰ φύγουμε καὶ θὰ θυμᾶμαι  
μιὰν ἀγονη γῆ μὲ σάπια φύκια  
τὴ ρημαγμένη μας ζωὴ μὲ ξένους ἀνθρώπους  
τὴν πονηριά τῆς μάγισσας τῆς ἀλαϊάρας  
τὸν κεραυνὸ ποῦ ἔκαψε μὲ κακία  
δυὸ νέους μᾶς συντρόφους  
τότε ποῦ τοὺς ἔστειλε μακριὰ ἀπὸ μᾶς  
στὴν ἄλλη ζωὴ τὴν Ἄγνωστη ..

— Φεύγουμε - φεύγουμε —

Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ Ἄγνωστοι  
ποῦ νοιώθουμε ὅλης τῆς γῆς τις πίκρες  
ποῦ μᾶς σπαθίζει ὁ κεραυνὸς καὶ πεθαίνουμε  
\* ἄγνωστους τόπους  
οἱ ἔρημοι ναῦτες καραβιοῦ  
ποῦ περιπλανιέται δίχως πλώρη.

Μαῦρος καπνὸς  
στὸ φουγάρο τοῦ πλοίου κι' ἡ ματιὰ μας  
φτερακάει σ' ἕνα πράσινο ἀκρωτήρι  
ἐκεῖ εἶναι θαμένα δυὸ παιδιὰ  
μᾶς συντροφιᾶς ἀφορεσμένης...

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

## ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΟΝΕΙΡΟ

Εἶν' ἓνα μικρὸ τραγούδι ἀπὸ χαμόγελα τὰ χεῖλή σου  
 Καθῶ; ὁ ἔρωτας λιγῶναι μέσα στὰ δάχτυλα  
 Σ' αὐτὸ τὸ χορὸ πού ἀνοίγεις ἐαρινὲς φιοῦρες  
 Μ' ἓνα κλαδί ἀστέρια στὸ λαιμὸ καὶ δέκα ῥόδα στὰ μαλλιά  
 Πού σὲ φιλεῖ ὁ καρβαλάφης κρυφὰ στὸ μέτωπο  
 \*Ανεμίζοντας τὸ κόκκινο μαντήλι, μὴ φαντασία  
 Μὲ τὴ μεταμπίεση τοῦ θανάτου στὴν ἀγκαλιά σου.  
 \*Υπάρχει ἓνα διάδημα εἰκόνες στὸν ὤμο τῆς σελήνης  
 \*Ὁ χορὸς, ὁ χορὸς λικνίζει τὸ κεφάλι σὰν ὑάκινθο  
 \*Ὅπως τοῦ χαρίζεις τὸν ἄγγελο; τὴν καρδιά σου  
 Καὶ τὸ χέρι σου πλέκεται στὸ κορμὶ τοῦ σύννεφου.  
 Στὴν πῆρε τὴν καρδιά ὁ κυνηγὸς μὲ τὸ τραγούδι στὰ μάτια  
 Στὰ στόμα, στὸ στόμα ξεψυχάει ἓνα κῆμα ἐμβατηρίου  
 Καὶ πάει τὸ παλληκάρι ἐφιππῶ στὸ φτερό τῆς νυκτερίδας  
 Νὰ κλέψει τῆς ἀγάπης τὸ τροπαιο  
 \*Ἀπὸ τὸ στῆθος τῆς αὐγῆς...

ΓΙΟΥΛΗΣ ΠΕΡΑΣ

## ΤΑΞΙΔΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ

Καὶ τούτη ἡ μέρα πάει.  
 Ξοδέψαμε καὶ σήμερα πολλὴ ψυχὴ.  
 \*Ἀπ' τὸ κοπάδι μας τὰ πρόβατα  
 πού ἀνηφορίσαμε πουργὸ - πουργὸ  
 μείνανε μόνο τὰ κουδούνια  
 πού κλαῖνε κρεμασμένα στὰ λευκὰ  
 τὰ σύγνεφα πού πᾶν στὸ Νότο.  
 Καὶ τούτη ἡ μέρα πάει.  
 Μονάχα τοὺς ἄσχημους ἀγγέλους  
 μιᾶς νεκροφόρας πού περνοῦσε  
 βρήκαμε ψυχὴν ἀκαίρια νάχουν  
 —γιατὶ δὲν ἔχουν ὄνειρα.  
 Καὶ τὸ πρῶτ' αὖτ' ἄλλα λευκὰ σκαριά  
 θὰ ξεκινήσουν γιὰ τὴν Ἀτλαντίδα.  
 Θάρρος δὲν ἔχω νὰ τοὺς πῶ  
 πῶς δὲν ὑπάρχει.  
 Ζοῦμε πουλῶντας τὴν ψυχὴ μας  
 γι' ἀναμνήσεις.

ΝΤΙΝΟΣ ΣΠ. ΚΑΨΑΚΗΣ

## Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΗΝΑΣ

ΙΟΥΛΗΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1944

### Γλωσσαμυντορισμοί

Ἐξήντα ὀλόκληρα χρόνια ὕστερ' ἀπ' τὸ «Ταξίδι» τοῦ Ψυχάρη, στὸν ἐπίλογο αὐτοῦ τοῦ νεοελληνικοῦ πνευματικοῦ δράματος πού λέγεται γλωσσικὸ πρόβλημα, βρεθῆκαν στὴν πόλη μας μερικοὶ ἄνθρωποι νὰ διαμφισβητήσουν τὴν ἀξία καὶ τὸ κύρος τῆς δημοτικῆς καὶ νὰ διαλαλήσουν τὴ συνηγορία τους γιὰ τὴν καθαρῶσεως μὲ τρόπο ξένο πρὸς κάθε οὐσιαστικὴ ἀντίληψη καὶ ἀληθινὴ ἐπιχειρηματολογία.

Οἱ τρεῖς κοινικὲς δίκες τοῦ «Ὀδυσσεᾶ» μὲ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς φέρανε στὴν ἐπιφάνεια ἓνα λυμένο πιά μὰ σημαντικό ὡστόσο ζήτημα: τὴ γλῶσσα. Ἐγιναν συζητήσεις καὶ συζητήσεις ἀνάμεσα σ' ἐπιστημονικοὺς καὶ μὴ κύκλους, ἀνακαλύφθηκαν «διανοούμενοι» πού θεωροῦσαν τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου»... σονέττο, ξυλοκοπήθηκαν κιόλας, σὰ στοὺς πρώτους γλωσσολογικούς στατικούς χρόνους, δημοτικιστὲς καὶ καθαρῶσεωςιστὲς μαθητῆσι Τέλος, πῆραν μέρος στὸν ἀγῶνα διάφορα πρόσωπα πού τὰ περισσότερα ἀνήκουν σ' ὅσους ὁ Σωκράτης ὀνόμαζε «μὴ ἐπαιόντας», καὶ τὸ σκονιὶ τραβήχτηκε ἴσαμε τὶς θεμελιώδεις παρεξηγήσεις πού συμβαίνουν συνήθως ὅταν μιλοῦν καὶ μάχονται οἱ ἀνίδεσι καὶ οἱ ἀνεύθυνοι.

Τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμα στὸν τόπο μας μερικοὶ πιστοὶ τῆς καθαρῶσεως, καὶ μάλιστα ἀπ' τὶς τάξεις πού καθιερώθηκε στὴν ἐπαρχία νὰ λέγονται «διανοούμενοι», αὐτομα δηλαδὴ πού ἀγνοοῦν ἐντούτοις πῶς καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη ἀπλωσε γιὰ ἐπεχειρῆσαι τὸ χέρι τῆς στὴ δημοτικῆ, εἶνε ἓνα φαινόμενο πνευματικοῦ καθωστερισμοῦ καὶ δὲ μᾶς τιμᾶ δὲν τιμᾶ δηλαδὴ ἐλείνους. Αὐτοὶ πού πρέπει νὰ ἡγοῦνται σὲ κάθε εἶδος ἀναμορφωτικῆς κίνησης, δὲ μένουν τουλάχιστο οὐραγοὶ, ἀλλὰ δρῶν σὰν ἀρνητῆς σὲ καθιερωμένους καὶ ἀνάγκης τῆς καθήμερῆς ζωῆς, ὅπως τοὺς χαρακτηρίζει καὶ τοὺς καταδικάζει σὲ τελευταίῳ του σημείωμα καὶ ὁ γνωστὸς χρονολόγος κ. Π. Παλαιολόγος. Στὸ βᾶθος δὲν φέρνουν τὴν εὐθύνη τοῦ δικοῦ τους σφάλματος πού δὲ θέλουν καὶ δὲ μποροῦν νὰ προσανατολιστοῦν, ἀλλὰ τῆς μεγάλης βλάβης πού κάνουν στὸ εὐρὺ κοινὸ, ἐγκαταλείποντάς το στὴν ἀμύθεια καὶ στὴ ἀποξένωση ἀπ' τὴ ζωντανὴ γλωσσικὴ ἐκφραση.

Ὅσο γιὰ τὴ δημοτικὴ γλῶσσα, μολο-

νότι εἶνε τόσο ἀστείον καὶ τόσο διακοσμητικὸ πιά νὰ μιλοῦμε γιὰ τοὺς δῆθεν κλονισμοὺς τῆς, ἰὸ πνευματικῶς κόσμος εἶνε βέβαιος πῶς θὰ ἐπικρατήσει πολὺ σύντομα, ὀριστικὰ καὶ ὀλοκληρωτικὰ ὄχι μόνο στὸ σχολεῖο καὶ στὴ λογοτεχνία, μὰ καὶ στὴν ἐπιστήμη καὶ σὲ κάθε τρέχουσα ἐκδήλωση τοῦ νεοελληνικοῦ βίου. Ὅχι, βέβαια, μὲ τὴ βία, μὲ νομοθετικὰ διατάγματα καὶ μὲ τέτια πειστικὰ μέτρα. Ἡ δημοτικὴ θὰ κυριαρχήσει γιατί εἶνε τὸ πῶ γνήσιο γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, γιατί μαζί του συνδέεται σὰ μοναδικὸ ὄργανο τῆς βαθύτερης ἐσωτερικῆς του φωνῆς, τῆς φωνῆς πού μπορεῖ νὰ μιλήσει γιὰ τὰ δικαιώματα, τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρα μιᾶς τυραγνισμένης φυλῆς. Οἱ σημερινοὶ, οἱ αὐριανοὶ καὶ ὅσοι τελικὰ, ἀπιστοὶ Θωμάδες, θὰ μένουν πεισματικὰ καὶ ἀδιόρθωτα, γλωσσαμύντορες, δὲ ὄχι ἀποτελοῦν παρὰ τὶς κομικῆς ἀνορθογραφίας μιᾶς πωλιάς, ξελεωσμένης μάδας πού τὶς βλέπουμε στὸ ἐλαφρὸ θέατρο ἢ στὸν ὀπερετικὸ κινηματογράφου καὶ σπᾶμε στὰ γέλια...

ἰ.

### Παιδεία καὶ Τέχνη

Ὅττα μὲ τὶς μηνύσεις πού ἐντελῶς ἀντιφιλολογικὰ ἔκαμαν εἰς βάρος τῶν κ.κ. Διον. Κωσταντινίδη καὶ Τάκη Δόξα οἱ γνωστοὶ λογοτεχνολογικοὶ ἐκπαιδευτικοὶ Κ. Χασαπᾶκος καὶ Γ. Πιτσινοῦ γιὰ τὸν ἀγῶνα τοὺς γύρω ἀπ' τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνύψωση τοῦ μαθητῆ (ὅπως τὴ ζήτησε κάποτε ὁ Φῶτος Πολίτης καὶ ὅπως τὴν ἐπιδιώκει σήμερα ὁ σοφὸς Ὑποουργὸς τῆς Παιδείας κ. Ν. Λουβαρίτης), ὅττα στὸν Πύργο πρόκειται νὰ λυθεῖ τελεσίδικα τὸ μεγάλο πρόβλημα τῆς ἐλευθέρης σκέψης τοῦ παιδιοῦ, τῶν ἐκπαιδευτικῶν προσανατολισμῶν καὶ πῶς ἀπ' τὰ καθιερωμένα κεφάλαια μιᾶς ξηρῆς καὶ τυπικῆς διδασκαλίας, καὶ γενικότερα τοῦ βαρύτερου πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ὀπλισμοῦ τοῦ μαθητῆ γιὰ τὴ χάλκευση ἐνὸς δυνατοῦ χαρακτήρα καὶ μιᾶς καθαρῆς διάνοιας γιὰ τὴν ἱερὴ του ἀποστολὴ στὴν κοινωνικὴ κοινότητα.

Εἶνε βέβαια σημεῖα τῶν καιρῶν καὶ τῆς σύγχρονης κοσμικῆς ἀντίληψης τὸ ὅτι στὴν πόλη μας ἡ Παιδεία στρέφεται δικαστικῶς κατὰ τῆς Τέχνης, ὅταν ἡ τελευταία ἐγείρει τὶς ἀξιώσεις ἐνὸς Παλαμά, μιᾶς σύγχρονης στιχογραφικῆς καὶ ἐνὸς νεοελληνικοῦ πεζογραφικοῦ

δ'γκου που ή πρώτη του άτένιση πρέπει να γίνει καθήκον των μαθητών. Κι' ακόμα εινε σημεια κατάπτωσης όταν ή Δημοτικη Γλώσσα άποτελει στόχο του κοινού βολείου της: Παιδείας ενώ ή τελευταία άδυνατει να διδάξει στην έντέλεια το καθαρμυουσιάνικο σύστημα. Ός μόνο παρήγορο μένει το γεγονός πως ή Τεχνη, διατηρώντας την κυριαρχία της κι' άποτελώντας τη γνήσια έκφραση του Έλληνικου λαού που τόν έκπροσωπούν οι μερικοί καθυστερημένοι δάσκαλοι, αλλά οι άλλθινοι λόγοι και ποιητές μας (έθνικοί άπολογητές και βάρδοι της φυλής), θα έπιβληθει μιá μέρα στην έκπαίδευση και θα την καθυποτάξει στην ανάγκη των νέων των μαθητικών έδωλων κούχουν κάθε δικαίωμα να κατέχουν τη γνώση και την αίσθηση του πνευματικού κόσμου της εποχής των.

### Ένας άληθινός καθηγητής

ΈΗ τιμή της διδακτορίας που άπονεμήθηκε άπ' τη Φιλοσοφικη Σχολή του Πανεπιστημίου στο συμπολίτη καθηγητή του Β1 Γυμνασίου της Πάτρας κ. Κων. Ν. 'Ηλιόπουλο άπ' όφρομή τη μελέτη του γύρω στη «Μεσαιωνική Γραμματική» δέν άντανάκλιά μόνο σε μιάν εύσυνείδητη γλωσσολογικη έργασια ενός δόκιμου κιá έκπαιδευτικού λειτουργού, αλλά γενικώτερα στην εύρύτατη αντίληψη του για την έθνικη και πνευματική άποστολή που μέλλει να ξεπληρώσει στον τόπο μας.

Πολυμαθέστατος, φιλότιμος κι' άκούραστος άπ' τα πρώτα κιόλας χρόνια της έπιστημονικης του ζωής ο κ. 'Ηλιόπουλος, δέν περιόριστηκε στενόνικα στην τυπική ίκανοποίηση καθηκόντων που πολλοί συνάδελφοί του, άρνητικά κι' όπισθοδρομικά δουλεύοντας, τα κατένεσαν άνιαρά κι' άνούσια· με τα δυό προηγούμενα γλωσσικά του μελετήματα «Βιβλιογραφία της Πελοποννησιακής Λογογραφίας και Γλωσσολογίας άπό τοú έτους 1830» και «Ποιμνικά της 'Ηλείας» κατάδειξε έμπρακτα πως ό δάσκαλος, πλάι στη διαπαιδαγώγηση και την ήθικη και μορφωτική άνύψωση του μαθητή, έχει κι' έναν πολύ βαρύτερο και καθολικώτερησ σημασίασ ρόλο: έκτός βέβαια άπ' τις σχολικές μεταφράσεις των αρχαίων, τις σκοροφαωμένες έκθέσεις «περι συγκριώνιας» και την άνοικονόμετη καθαρεύουσα που συνήθως οι φιλόλογοι κινούν πάνον άπ' τις μαθητικές κοΐτρες, να ύπηρετίζει την πνευματικότητα της χώρας του με έργα που θα ώφελήσουν το σύνολο και θα τόν κάνουν πραγματικό οδηγό της άνθρώποκλημύρας που περιμένει τόν ήλιο.

Άνεξάρτητα πρós την ξεχωριστή θέση που κατέχουν για το Μαριά και την 'Ηλεία τα δυό πρώτα βιβλία του κ. 'Ηλιόπουλου ή γενικώτερα για τη Γλώσσα μας

ή τελευταία πραγματεία του, έμεις πιστεύουμε πως μόνο με τέτοιους έκπαιδευτικούς θα μπορούσαμε να όρθοδοτήσουμε σαν άτομα και σαν Έθνος. Σήμερα, ύστερ' άπό τόσες πολεμικές ύβρεις που άσώτεσαν και νόθεσαν τη φυλή μας, έχουμε ανάγκη από κήρυκες κι' άγωνιστές, από ήγήτορες με φαρδιούς θώρακες και σκέψη άνώτερη, ιδίως έκεί όπου ζυμώνεται ό καινούργιος έλληνικός κόσμος. Όχι από μερικά κουτσοδασκαλάκια που πήραν κάποτε - άν ένθυμούνται - ένα πτυχίο του «Αθήνησι Πανεπιστημίου», το κορνιζάρισαν έπιμελώς και το κινούν χρόνο σ χρόνον πάνον άπ' τους κόσμιους που έρχονται και φεύγουν, νομίζοντας πως μ' αυτό το λάβαρο (δυστυχώς ο νο ο κ' αυτό) θα διαπλάσσουν συνειδήσεις, χαρκατήρες κι' δραματιστές του καιρού μας για τα τεράστια πεπρωμένα της άθάνατης Έλλάδας. Δυστυχώς για όσους πιστεύουν τό αντίθετο, ή Παιδεία δέν εινε κατάλογος βαθμολογίας βεργολιάσ, παπαγαλιός και τα παρόμοια. Εινε ίδρωτας και μόχθος, εινε πάθος έρό κι' άσωστο. Εινε μιá διαρκής, αίματηρή και συντριπτική άπολογία στην άτεγκτη κοινωτική δικαιοσύνη, στον έλεγχο του μέλλοντος και στην ιστορικη άμεροληψία. Να το ξέρον.

### ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

#### Λίνου Καρζή: « Προίμια » ( ποιήματα )

Σά μιá σοβαρή αντίθεση στη σύγχρονη Καινούργια, την Έλευθερη ποίηση, έτσι προβάλλουν τα « Προίμια » του κ. Λίνου Καρζή. Έκπρεασμένα, τό δίχως άλλο, άπ' τους αρχαίους λυρικούς μά κι' άπ' τό δημοτικό μας τραγούδι στον νουισμό, αυτά τα ποιήματα δέκα ως τριάντα περίπου χρόνων πνευματική δοκιμασία, έπιχειρούν να γυρίσουν για λίγο το ρού του ποταμιού σε μιάν έσοχη, άπ' όπου άντλήθηκαν τα πρώτα διδάγματα και τα πρώτα κηρύγματα του Ένεγερου Λόγου.

Τά « Προίμια » (α' μέρος του νύχλου του « Αρχικόν » του ποιητή) παραμένουν φυσικά αυτότελεις και προσωπικές προσπάθειες ξεπερασμένησ βέβαια κιá μορφής, υποβάλλουν όμως με την κλασσικη τους άπλότητα και χάρη, τη γραφικη άναπαράσταση θεμάτων που περνούν στ' αρχέτυπα μοτίβα, και προπαντός με την άστερευτη μουσικότητα που ο κ. Καρζής διατηρεί ζευγαρώνοντας τους στίχους του. Αυτή ή άνμόσφαιρα ίσως νόμη μας συγκινεί κιá σήμερα έκείδη δέν άντακουρίζεται στις έσωτερικές μας ανάγκες, μάς δίνει έντούτοις τό μέτρο ενός άναβιωτή της κλασσικης μας παράδοσης που όσο άναχρονιστικός κι' άν εινε μεταφρεύει γύρω μας παλιούς χρυσούς αιώνες που στάθηκαν οι άληθινοι

πρόδρομοι του πνευματικού μας σήμερα. Το ποιητικό του ύφος, πρέπει να πω, δέν βυντελείται ολοκληρωτικά στη «θέση» που επιδιώκει και κάπου-κάπου τά συμβολα ύπερβάλλουν τη λιτότητα και πνίγουν την καθαρή διάθεση μιáς τρέχουσας ζωής, ώστόσο ο κ. Καρζής προσεγγίζει στην κλασσικη μορφή κι' άπό ψυχή και πρόθεση κι' άπό άντικείμενο άκρωμα.

Αυτή ή προσέγγιση εινε φορέσ-φορέσ που ό άναγνώστησ των « Προίμιών » φαντάζεται πως διαβάσει μετάφραση αρχαίων λυρικών κι' άν όχι σ' όλη τη συλλογή, ιδίως στον « Έρωτικό » που άποτελει μιá σύντομη αρχαϊκή, να πεις, ποιητική δραματικη σύνθεση κατά τό κλασσικό πρότυπο στη ρύθμιση των προσώπων του έργου με κυρίαρχο τό Φαλίνη σε θέμα αισθηματικης τραγωδίας, έναν παλληκαρά έραστή. Τέτια ύστερω στάθηκε ή βλέψη του κ. Καρζή και στ' άλλα του ποιήματα, όπου θρηνη, έξυμνει και γελά έντελώς πρωτογονικά με στίχους πολύλογους ίσως κάπου-κάπου, μεστους όμως από νόημα και πνεύμα σύμφωνα με τις κλασσικές άντιλήψεις και άπαιτήσεις. Τά ζητήματα άλλωστε της Ζωής, του Θάνατου και της Μοίρας (τά τρία κεφαλαϊώδη) καθώς τ' άντιμετωπίζει ό ποιητής, όμολογούν πως και σ' αυτην άκόμα την πορεία του « διαλογίζεσθαι » ο κ. Καρζής ακολουθεί δρόμους που τους βρίσκουμε στην κλασσικη φιλολογία. Φυσικά τούτη ή άνάβωση - άποτέλεσμα της θεατρικής θεάσης του κ. Καρζή γύρω άπ' τό αρχαίο δράμα-δέν άποτελει παρά μιá ποιητική υπόθεση που σήμερα έχει όριστικά παραγραφεί άπ' τα πνευματικά μας διαφέροντα, άφου τόσο νέο αίμα γύθθηκε και χύνεται στις φλέβες της Νεοελληνικης Λογοτεχνίας. Ίσως μόνο να ένδιφέρει άπ' την άποψη τη θεατρική - μπορεί ναί. Μά τότε ό ποιητής πρέπει ν' άπλώσει τα φτερούγια του σε συνδετικώτερες συλλήψεις, και δέν τό βρούκο πως θα κοιραστεί άδικα, ό τόσο ειλικρινά άφροσωμένος στη λατρεία των κλασσικών μας. Στο κλίμα του, δηλαδή.

\*

#### Ναπ. Παπαγιωργίου: « Οι σαρκασμοί της κρύας γης » ( πρόξες )

Δέν ξερό ποιέσ προθέσεις του συγγραφέα έξυηρέτησε ή έκδοση ενός τόσο μικρού κι' άνομοιογενούς βιβλίου, όπως εινε « Οι σαρκασμοί της κρύας γης » του κ. Ναπ. Παπαγιωργίου, ύστερα μάλιστα άπ' τη συλλογή του « Ο παράδοξος Γκόζλος » που σήκωσε κάποιο ύδουρβο, δικωσδήποτε αξιοσημείωτο, γύρω του. Γιατί τόσο με τό πρώτο μέρος του βιβλίου (τό άντιπαράλληλα ήμερολόγια του Άντρέα Λαμά και της Άλεξάντρας Λασμπαζή που θυμίζουν τη « Ντολορίτα »

του Νικάβα), όσο και με τη « Νύχτα στη σκοπιά » δέ μας πείθει για μιá τουλάχιστο καλλιτεχνικη άνάγκη και για τη συντέλεση μιáς λογοτεχνικης μορφής. Ίδίως ή « Νύχτα στη σκοπιά » που φαντάζομαι πως προβάλλει με αξιούσεις διηγήματος, δέ μένει παρά μιá άνολοκληρωτη πεζογραφικη προσπάθεια, όπου διεφuge ή αίσθηση της δραματικης πνοής κι' αυτός άκόμα ό οίγουρος τόνος, ό πραγματικά γνωστός κι' αξιούλογος στην πρósα του κ. Παπαγιωργίου.

Μά τόσο στο πρώτο μέρος υπάρχουν στιγμές μεγάλης ψυχικης πίερας, συνδυασμένες με μιανόδονηρη αυτοανάλυση, με την προσπάθεια για ένα κάποιο ύφος έσωτερικού μονόλογου που ό συγγραφέας πραγματοποιεί την πιότη και τραγικη άπικιόνιση του άρρωστού στις σελίδες μιáς άλληλογραφίας κι' ενός ήμερολογίου. Ξεχωριστά στην άκόχωση του σαρκασμού, μιáς άληθινά δραματικης έπιθανάτιας μέθης ( του Άντρέα Λαμά ) και της κοριτσίστικης άφέλειας της Άλεξάντρας Λασμπαζή σε κείνη τη διάσφορη κι' όμως τόσο συγγενικη άντιπαράθεση σκέψεων, έπεισοδιών και ύποψιών γύρω άπ' τόν έρωτα, ό συγγραφέας κατορθώνει με μιá έμπειρία στη φράση και στην ψυχολογικη παρακολούθηση να δώσει άρκετά σημεία πως τού ήταν βολετό να ζήσει την κερπίτωση των ήρώων του και στη διαπάων άκόμα των δυό μεγάλων άντιθέσεων που τούς χώρισαν ίσαμε τό θάνατο του πρώτου και τό γάμο της δεύτερης. Θέλω να πω πως ύπήρχε και θέμα και δυνατότητα ( ο κ. Παπαγιωργίου εινε παλιός και δοκιμασμένος πεζογράφος ), ώστε και μιá άνανέωση της καλλιτεχνικης έποπτείας να πετύχει κι' ή περία της ζωής να κάμει πιο σημαντικη τη συμβολή της. Ό κ. Παπαγιωργίου έντούτοις δέ βασάνισε όπως έπρεπε τις αξιούστες του, δέν πήγε πιο πέρα άπ' την επιφάνεια της ζωής που συνέλαβε. Μάλλον προχειρολόγησε.

Ό,τι επίσης έκπληττει κι' εδών (πως και στον « Παράδοξο Γκόζλο ») εινε ή γλωσσικη μεταρρύθμιση που με τό δικάωμα τάχα του καθαρμου πασχίζει να έπιβάλλει ό συγγραφέας. ΈΗ χρησιμοποίηση των λέξεων: βραχιόνια, φιαλίδια, κλίνη, παρειές, κάτοπτο, κονίκι, μελανόφαιος, λέμβος, λειμβούχος, πινάκια, λαιμογράφος, άστειζονται και κλειδοκύμβαλο αντί των: μανίκια, μουκαλάκια, κρεββάτι, μάγουλα, καθρέφτης, κοννέλι, γραϊζόμαυρος, βάγκα, βαρκαράς, κιάτα, σβέροχος, άστειθενονται και πιάνο - δημιουργεί αισθητικη άντινομία στην ένοτητα της δημοτικης και χάσματα αξιοκατάκριτα στη γλώσσα μας. Γιατί οι λέξεις που θέλει ν' άντικαταστήσει ο κ. Παπαγιωργίου ( όπως και πλήθος άλλων ) έχουν κιá πολιτογραφηθει στη γλώσσα μας κι' άποτελούν καθιερωμένους όρους της εδών και πολλά χρόνια.

Μία προσπάθεια να τις εξοστρακίσουμε με τις αντίστοιχες της καθαρύουσας και να δημοτικοποιήσουμε τις δεύτερες αν δεν εινε σε τίποτ' άλλο καταδικασμένη, στην άποτυχία σίγουρα.

\*

### Σπύρου Ξανθάκη: «Κυκλώνες» ( ποιήματα )

Θάταν δίχως άλλο μία ποιητική προσφορά οι «Κυκλώνες» του κ. Σπύρου Ξανθάκη, αν σ' όλα τα ποιήματα της συλλογής διατηρούνταν ο ειλικρινής απλός τόνος, όπως συμβαίνει με μία σειρά απ' αυτά που μαρτυρούν άμεση σχέση δημιουργού κι' ανθρώπου. Γιατί μόνο στην περίπτωση τούτη νιώθουμε την ψυχή να ξεχειλίζει και να λέει τη φωνή του κόσμου που επιθυμεί κι' όνειρεύεται, να όριοποιεί την έκφραση ή και τον άγωνα για την κατάκτηση της τελικής λύτρωσης. Γέλιο στίχοι, λιτοί ίσα με την αφέχεια, αφιερωμένοι στον έρωτα, στην ευτυχία, στο παράκονο και στην ήμερη κραυγή, δογματίζουν για ένα νέον ποιητή που γεννιέται ήδη άναμσο μες.

Τό γενικό βέβαια αίσθημα της μουσικής άρμονίας που επικρατεί καταφάνερα και γοητευτικά σ' όλη τη συλλογή, όποτελει άποδείξη στιχουργικής κείρας και βαθύτερης ζύμωσης που, πρέπει να τό σημειώσω, έχει σε μεγάλο βαθμό άναπτύξει ό κ. Ξανθάκης. Η ποιήσή του όρθόδοξη λυρική, ξεκαθαρισμένη στο περισσότερο μέρος απ' τ' άλλα στοιχεία, κι' άς μη διακρίνεται για συναρπαστική έπιγραμματικότητα που θά πρόσδινε πύκνωση στοχασμού κι' αισθητική συντελεσμένη άποκρυπτάλλωση, άπχει τό σοβαρή άνθρώπινη αλή με τό άτομο και τό σύνολο, ένα μόχθο για την αλήθεια και τη χαρά. Η προσπάθεια τούτη όσόσο όταν στρέφεται στα συνθετικά προβλήματα, άποτυχαίνει άποκαρδιωτικά μέσα σ' ένα συρφετό λέξεων και εικόνων, ρηχών προπαντός και πρόχειρων, όπου ό ρητορισμός κι' ή μεγαλοστομία, τά άμετουσίωτα μεγάλα δράματα κι' ή φτηνή φιλοσοφία δεν καταστρέφουν μόνο τό θέμα, μά διαλύουν κι' αυτή την ποιητική ούσία, την όποία έχει πάντα τη διάθεση να συλλάβει ό κ. Ξανθάκης.

Σ' αυτό του είδους τό ποιήματα έχουν εισχωρήσει κι' όρισμένες συρραλιστικές παρατυπίες, καθαρευουσιάνικα ιδιώματα και βερμπολιστικές έκφράσεις, ξερες και κενές, όπου τά νοήματα φθειρονται άδικα κι' οι άδυναμίες του ποιητή αντί να καλύπτονται, άποκαλύπτονται. Αυτά τά: «έξώστης του σύμπαντος», «επάλλεξες της μνήμης», «έκπληκτους σκόθρους των έπίπλων», «μυσσωλείο των πόθων», «ό ούρανός έπιπλέει φορτωμένος

ναφθαλίνη», «αΐθουσες της θλιβερης μου ψυχής» - και τά παρόμοια εινε σημάδια εκζήτησης για μία σωτηρία που κι' όσόσο δε συντελείται. Καλά κι' άγια τά μαθήματα των μοντέρνων, όπου ή Ποίηση βρήκε τά πραγματικά της ήθη για να εξυψώσει τό λογο της ζωής κι' άς' όπου ό κ. Ξανθάκης φίνεται να χει προσφιλει; έπιδράσεις, ή νέα Γέχη όμως ίσα-ίσα καταδικαιεί τις πομπώδεις φραστικές συσκευές και μιλεί με τη γλώσσα την απλή, τη μεγαλόπρεπα και δισοχητικά κι' αισθητικά απλή.

Αυτή τη γλώσσα, όταν ό κ. Ξανθάκης τη χρησιμοποιεί σε θέματα του άμεσου προσωπικού του κύκλου, δημιουργεί τρυφερούς κι' άγνους λυρικούς τόνους που εύφραίνουν και υποβάλλουν με τη λεπτότητα και την κάποια λακωνικότητα που σε τόυτα τά δλιγόστιχα και μουσικά ποιήματα διατηρεί. ( ) γαλινημένος καλμός του, τά μετρημένα έκφραστικά και ψυχαναλυτικά του μέσα που μαρτυρούν ένα βαθύ «ζητώ» και «πιστεύω» σε κάποιον να λές πως ένας ποιητής, νέος ακόμα, πρέπει πρώτα-πρώτα να κοιτάξει τον εαυτό του κι' από κει, ύστερ' από μία τελείωση, να ξεκινάσει γι' άλλου.

Τό πρώτο μέρος («Η Θρηνηία της νιότης: Φθινόπωρο») και τό τελευταίο («Επίλογος: τά περπαμένα») των «Κυκλώνων» κείθουν γι' αυτό.

\*

### 'Ανδρέα Παναγιωτόπουλου:

#### «Τραγουδισμένες εικόνες»

( ποιήματα )

«Τραγουδισμένες εικόνες». Έτσι τιτλοφορείται κι' έτσι εινε ή ποιητική συλλογή του κ. 'Ανδρέα Παναγιωτόπουλου. Στίχοι τρυφεροί και παρνευτικοί βέβαια, άπλοι και μουσικοί κατά τό πλείστον, συνηθισμένες όμως φωνές σε θέματα απ' τη φύση και μία περιορισμένη προσωπική ζωή, όπου οι έντυπώσεις, πολλές κι' άδρες, δε μετουσιώθηκαν ακόμα με κυριαρχικό τόνο των συγγενιότερων προς την ψυχή του δημιουργού.

Ό κ. Παναγιωτόπουλος, μ' όλο που συλλαμβάνει και κάποια γενικότερα νοήματα δραδικής ζωής, όσόσο περισσότερο μένει άτομικά στον εαυτό του κλεισμένος, σ' έναν κόσμο ήμερίας και γλύκας, στην ευτυχισμένη δηλαδή έποχή που δύσκολα γεννιούνται αίτήματα κι' άνησυχίες. Έκει που προβάλλει αληθινώτερος, κηδεμονευόμενος απ' την ανάγκη της ποιητικής έκφρασης; ύστερ' από μία πληρότητα νηπιμής, γνώσης και πάθους, εινε στο θλιβερό αντίκαιο «Νησι», όπου ό ελληνικός άριστος τόνος και ειλικρινής εινε κι' άποδοτικό στο στοιχείο της γνήσιας συγκίνησης.

Κατό τ' άλλα, ό κ. Παναγιωτόπουλος

κάνει άκρετές κι' εύσυνειδήτες προσπάθειες να συνθέσει λιτούς πίνακες που μ' όλες τόν στιχουργικές άβλεπίες παραμένουν στον μάλο άγνων προθέσεων που θά μπορούσαν να ούσιαστικοποιηθούν αν δεν τις βάρυνε ή προχειρότητα, ή έλλιψη πρωτότυπων ποιητικών σχημάτων κι' έννοιών κι' ή κοινοτομία στην έμπνευση που μειώνουν κάπως την εύγένεια και την αισθαντικότητα του νέου ποιητή. Στην αυτοανάλυση, στην άτμόσφαιρα έστω της ήρωικής Ύδρας (όπου έξησε, καθώς σημειώνει, ό κ. Παναγιωτόπουλος), σίγουρα θά βρει τους τρόπους για μία πιο άδολη, πιο στέρεη και πιο δημιουργική ποιητική δράση.

\*

### Παυλίνας Πετροβάτου:

#### «Θ' αυτοκτονήσω»

(εϋθυμα διηγήματα)

Η σύνθεση κι' ή έπιτυχία του γέλιου στην Τέχνη ήταν πάντα μία υπόθεση σοβαρή, στα μικρά όμως τόυτα χρόνια έγινε ακόμα πιο δύσκολη και πιο σπάνια. Τό καθαρά κωμικό, τό πνευματικά κι' αισθητικά δηλαδή κωμικό στοιχείο όσπου να προκαλέσει στο εύρύ και μορφωμένο κοινό, είτε σαν άνάγνωσμα είτε σα θέατρο, την αυθόρμητη εύθυμολογική διάθεση, άπαιτεί χιούμορ διαβολεμένης έντασης και ποιότητας, από κείνο που άγγίζει ίσα-ίσα τό λεπτό αίσθημα και τό διασκεδάσει.

Αυτό τό χιούμορ μπορεί να κεί κανείς πως τό βρεισει δίχτυτο, ειλικρινές κι' άγνό σαν κοριτσάτικο στα διηγήματα «Θ' αυτοκτονήσω» της κ. Παυλίνας Πετροβάτου. Φυσικά αυτές οι μικρές, οι εύθυμες ιστοριούλες που συγκεντρώνε στη συλλογή της εινε δύσκολο να χαρακτηριστούν σα διηγήματα στο είδος τους. Εινε μάλλον σκόρπιες, εύχάριστες εικόνες της ζωής, φάρσες κι' ίσως-ίσως λογοτεχνικά χρονογραφήματα με πνεύμα σπινθηροβόλο, άξια όσόσο για τά έξυπνα σατιρικά τους εύρήματα, τη γοργή και μπριόζα αφήγηση και τη μία κάποια δρατικότητα και χολή που βλέπουμε να ξεχειλίζουν για τύπους και πράματα της έραχής μας.

Έπειτα εδώ πρόκειται για θέματα ζωντανά και μ' όλη την έλλειψη καθάρων φιλολογικών στοιχείων και την παρατηρούμενη δω κι' εκεί ρητορική φιλοσοφική έκιδειξη, ή κ. Πετροβάτου κατορθώνει να λέει ένδιαφέρουσες σκέψεις κι' άπόψεις και να δημιουργεί άτμόσφαιρα όπου με άνηση μπορεί κανείς να γελάσει. Τά πάρα πέρα άνήκουν στις συνθετικές ικανότητες και στον ψυχολογικό πλοτό που θ' άποχτήσει ώριμάζοντας με την άσκηση σ' ένα είδος λόγου απ' τά πιο άπαιτητικά και τά πιο

δύσκολα. Στο «Θ' αυτοκτονήσω» υπάρχει ή σατιρική διάθεση άδολη και τρυφερή, υπάρχει κι' ένας βαθύτερος πόνος που όδηγει στο σαρκασμό, έχει δηλαδή που τό πάθος στέκει στο μεταίχμιο της δραματικής Τέχνης για να πάρει τους ασφάλλους όρμους του γέλιου ή του δάκρυου.

\*

### 'Ιώσηπου Λιπαρίνη

(Μετάφρ. Ν. Ποριώτη):

#### «Τά τραγούδια της Μελίττας»

( ποιήματα )

Η 'Ιταλική Λογοτεχνία απ' τις έποχές του Ντάντε, του Πετράκα, του Ντ' Άννοντσιο έχει προσφέρει, είτε αυτοδύναμα είτε απ' την άποψη της έπίδρασης σ' αισθητική ούσταση και σε μορφικούς ρυθμούς (πρόχειρο παράδειγμα για μάς: ό Σολωμός, ό Μαβίλης κι' ή Έφραγισιακή Σχολή) διευκινώ άναγνωρισμένη συμβολή στα παγκόσμια Γράμματα.

Σαν ένα αντίστροφο δείγμα, έτσι νομίζω πως πρέπει να δούμε τά «Τραγούδια της Μελίττας» του 'Ιώσηπου Λιπαρίνη που με τόση κολλητή άγάπη και τελειωμένο συνειδητό κατόρθωμα μετάφρασε ό κ. Ν. Ποριώτης. Γιατί αν συμβαίνει με άλλα 'Ιταλικά λογοτεχνικά και ποιητικά κείμενα, και ιδίως σε περασμένα χρόνια, να έκηραάζουν, τη νεοελληνική πνευματικότητα, και συγκεκριμένα από γειτονικούς λόγους την Κέρκυρα ίσαμε τους Παξούς, τά «Τραγούδια της Μελίττας» άποτελούν μία πανηγυρική μαρτυρία πως κι' ή 'Ιταλική Ποίηση (δεν ξερω αν ό πιο βαθύτερα συγγενικά φιλικά αίτια ή από μονόπλευρη έλεη, πάντως με άφομοιωτική δεινότητα) ύφίσταται τό θέληγρο των αρχαίων μας λυρικών ίσαμε τό βαθμό και να διαλύει την προσωπικότητα ενός ποιητή.

Δεν πρόκειται μόνο για τά θέματα του ποιητικού μορφου, ίσαμε και κυρίως του όμοφυλόφουλου, έρωτα, ούτε και για τά όνόματα που ό Λιπαρίνης διάλεξε απ' τά κλασσικά μας λυρικά, και ίθως τά Σαπφική, βιβλία. Πρόκειται περισσότερο για τον τρόπο της έπεξεργασίας, την περιγραφική και ψυχολογική λιτότητα, την υποβλητική χάρα και την ιδιοσυστασία του όλου συναισθηματικού κόσμου που νομίζει κανείς πως ό ποιητής μόρφως να μεταφέρει απ' τά βάθη των αιώνων στην τρέχουσα Τέχνη. Παντού βέβαια υπάρχει ό έλαφρός άναγνωτικός τόνος, ή κοίηση που δεν άπογυμνώθηκε ολοκληρωτικά απ' τά σύγχρονα στοιχεία της προκειμένου να υποδουλωθεί σε καλιούς ρυθμούς, κι' αυτό εινε που ό Λιπαρίνης κατορθώνει,



χωρίς ν' απομακρύνεται απ' την κλασική μας παράδοση (και στη φιλοσοφική και στη μυθολογική και στη σεξουαλική ακόμα εξέγηση των φαινομένων του έρωτισμού), να οικοδομεί νέα συνθέματα πού με τα γνωστά σύμβολα, τις παραβολές και τις παραμορφώσεις μιλούν για μιὰ νέα ζωή, όπως, έστω κι' επηρεασμένος, τη στοχαστική και την αποκρισταλλώνει ο ποιητής.

Αυτό το κύμα της καινούργιας ζωής το νιώθει κανείς όχι τόσο στις σχέσεις των προσώπων και των προσωποποιημένων, όσο στη φανατική πίστη και στην έντονη έκφραστικότητα του στίχου, όπου χωρίς να υπερβάλλονται ή διαστρεφθή κι' η απαγορευμένη εικόνα, διατηρούν ένα συμπληρωμένο έξωτερικό κι' έσωτερικό κάλλος, ικανό πάντα να καθηλώνει τη σκέψη και να υποβοηθεί το χτίσιμο της φαντασίας, όπως οποιδήποτε προσγειωμένης. Ο Κέβης, ή Γλυκεία, ο Λυσίας, ή Λύδη, ή Φιλόφυνα, ο Φαίδωνας, ή Αφροδίτη, ή Μέλιττα και πάντα ή Μέλιττα-είπε ποιητικά άτομα πού μās αγγίζουν κατάσαρκα και μās κοινοποιούν τους πρωτογονικούς κι' άμαρτωλούς πόθους τους, όλον τον ήκεανό της ήδονής, όπου δίχως άλλο ο Έταλός ποιητής αγωνίζεται να βρει, έστω και τη συμβατική, λύτρωση. Ο «Υστατός δόλος της Κίρκης» (με άλλη τοποθέτηση, τεματική πιά, τη; μυθολογική αυτής ήρωίδας της «(δύσσειας)» δεν είναι μόνο το άποκορύφωμα της ζωηφόρας περιγραφικότητας, καθαρά άρρενωπής, του ποιητή, αλλά αποτελεί και μιὰ άδολη και πρωτοποριακή δραματική σύνθεση ποιητικώτατα δοσμένη.

Ο μόχθος του μεταφραστή ξεπερνά κάθε δυνατό όριο ταυτοσημαντικής ψυχικής και ρυθμικής διάθεσης με το πρωτότυπο. Με τον κ. Ποριώτη δε δυσκολεύεται κανείς να κατανοήσει και να χαρεί τον ποιητή και στο ελληνικό γλωσσικό ιδίωμα, όχι τόσο γιατί με τα «Τραγούδια της Μέλιττα» ζούμε έμει; οι Έλληνες σε περιβάλλον γνωστών τόπων, μα πιο πολύ γιατί ο μεταφραστής αφήνει διάχυτη τη διάθεση του ποιητή ώστε να μη χαθεί ούτε σβόλι απ' το αρχαϊκό του ύφος, απ' τη λυρική του όντότητα κι' απ' την υποβολή πού γεννούν τέτοιου είδους ποιήματα. Άλλωστε, το πλούσιο λεξιλόγιο του κ. Ποριώτη, ή γνώση της μουσικής του στίχου και το άνετο μετροκό περπάτημα πού του δίνει, δε δείχνουν παρά πώς

όλες οι μεταφραστικές προϋποθέσεις ικανοποιήθηκαν ολότελα.

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΗΣ

## ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΛΙΝΟΥ ΚΑΡΖΗ: «Προίμια» (ποιήματα), Αθήνα 1943

ΠΑΥΛΙΝΑΣ ΠΕΤΡΟΒΑΤΟΥ: «Θ' αυτοκτονήσα» (εϋθυμα διηγήματα), Αθήνα 1943

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΛΥΚΙΑΝΗ: «Μαύροι σταλαχτίτες» (ποιήματα), Αθήνα 1943

ΒΑΣΙΛΗ ΛΑΜΠΡΟΛΕΣΒΙΟΥ: «Γραγούδια του Λιμανιού» (ποιήματα), Πειραιάς 1943

ΒΑΣΙΛΗ ΛΑΜΠΡΟΛΕΣΒΙΟΥ: «Πειραϊκοί παλμοί» (ποιήματα), Πειραιάς 1943

ΙΩΣΗΠΟΥ ΛΙΠΠΑΡΙΝΗ: «Τα τραγούδια της Μέλιττα» (ποιήματα) Μετάφραση Νικολάου του Ποριώτη, Αθήνα 1943

ΣΠ. ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ: «Λασκαράτος, ή σκιαγραφία ενός άγνωστου», Αθήνα 1943

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΠΟΥΛΟΥ: «Γραγούδιμένες εικόνες» (ποιήματα), Αθήνα 1943

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΩΡΓΙΟΥ: «Οι σαρκασμοί της κρύας γής» (πρόζες), Αθήνα 1941

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗ: «Συντροφεμένες ώρες» (ποιήματα), Αθήνα 1944

ΚΩΣΤΑ ΖΑΡΟΥΚΑ: «Έρμηκή πορεία» (ποιήματα), Αθήνα 1944

ΣΠΥΡΟΥ ΞΑΝΘΟΚΗ: «Κυκλώνες» (ποιήματα), Εικονογράφηση Πάνου Βαλασαμάκη, Αθήνα 1944

ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΙΑΤΡΑΚΟΥ: «Πονεμένα τραγούδια» (ποιήματα), Αθήνα 1944

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ, 11 νέοι Αιγυπτιώτες Λογοτέχνες. Εικονογράφηση Γιάννη Μαγγανάρη, Αθήνα 1944

(Όλα αυτά τα βιβλία κυκλοφορούν απ' το «Πρακτορείο πνευματικής συνεργασίας»).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ν τ. Κ α ψ. Άμαλιάδα: Δημοσιεύουμε το ένα. Σας γράφουμε. κ. Κ. Κ α μ α ρ. Νέα Ίωνία: Σας άπαντούμε Ιδιαίτερα. κ. Φ. Κ α π ε ν σ τ ρ. Αθήνα: Δύσκολο το είδος πού διαλέξατε. Άπαιτεί κάποια όριμότητα και πείρα, πράγματα αδύνατα ακόμα για τη νεαρή σας ηλικία.

## ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

(ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ: ΤΥΠΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑΣ)

—ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ: την επίμελεια βιβλίων και περιοδικών, την εικονογράφηση έξωφύλλων και κειμένων, την προμήθεια για κάθε είδους βιβλία κ.λ.π.

—ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΙ: στις εφημερίδες των έπαρχιών, στα περιοδικά και γενικά στον Τύπο ό,τι τους χρειάζεται για συμπλήρωσή τους (άνταπόκριση, τηλεγραφήματα, άρθρα ρεπορτάζ, χρονογράφημα, μυθιστορήματα, διηγήματα) - ώς και κάθε είδος συνεργασίας.

—ΔΙΑΦΗΜΙΖΕΙ: βιβλία και περιοδικά, διαλέξεις, εκθέσεις, συναυλίες και έν γενεί κάθε πνευματική δημιουργία, οργανώνει καλλιτεχνικά προγράμματα, στέλνει αποκόμματα για ζητήματα πού ένδιαφέρουν ειδικά τον καθένα κ.λ.π.

### \* ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Ξεχωριστή σημασία έχει για τους λογοτεχνικούς κύκλους ο μεγάλος διαγωνισμός ποιητικής συλλογής πού προκηρύσσουν οι «Οριζόντες». Την ίδια έπίσης σημασία άποδίδουν πολλοί και οι δύο ειδικά τέχνη του ίδιου περιοδικού πού ετοιμάζονται ν' άφιρωθούν το ένα στο λυρικό λόγο και το άλλο στην πεζογραφία.

Έγρονός είναι πώς και στο διαγωνισμό και στα ειδικά τέχνη θά λάβουν μέρος νέοι λογοτέχνες και ποιητές, από κεινους δηλαδή πού οι στενόκαρδες κι' άλύγιστες κλίκες των Αθηναϊκών περιοδικών τους έκλεισαν την πόρτα για εμφάνιση κι' άνάδειξη. Δυστυχώς υπάρχουν πολλά τέτια καινούργια ταλέντα πού μένουν άκόμα στην άφάνεια γιατί άρνηούνται να υποταχτούν στο νόμο των μεσολαβητών, της δουλοπρέπειας και της κυκλοκρατίας πού διοικούν σήμερα τα διάφορα έντυπα Τέχνης στην πρωτεύουσα.

Τις έπιτροπές άποτελούν οι κ. κ. Γ.ε. Εσνόπουλος, Σ.κ. Μελάς, Στ.ρ. Μυριβήλης, Ηλ. Βενέτης, Γ. Θεοτοκάς (για τα διηγήματα) και Κώστας Ουράνης, Άλκης Θρούλος, Ί. Μ. Παναγιωτόπουλος, και Κλ. Παράσχος (για τα ποιήματα). Εισηγητής ο κ. Μάριος Βαΐανος.

(ΡΩΤΗΣΕΤΕ ΜΑΣ ΓΙΑ Ο,ΤΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΤΕ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΕΤΕ ΜΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΜΑΣ: ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 34 ΑΘΗΝΑ) \* \* \* \* \*

## ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ο ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΪΑΝΟΣ—

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Οι άριστοί του πνεύματος απ' τους κύκλους των νέων και νεωτέρων σ' όλους τους τομείς της Τέχνης. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Λογοτεχνία, Καλλιτεχνία, Διανόηση, Κριτική, Μελέτη, Εϋθυμογραφία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ:Νά σταθεί πρωτοπόρος του αιώνα πού έρχεται και να τον προπαρασκευάση.

Νά βοηθήση τους νέους να βρουν το δρόμο τους καλλιεργώντας τον έρχομό των άρίστων.

Νά επιβάλλη τις άληθινές νέες αξίες.

«ΣΚΕΨΗ»

ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ, ΘΕΑΤΡΟ, ΚΑΛΙΤ. (Μηνιαίο παράρτημα των «Οριζόντων»)

Έλληνικόν Ήμερολόγιον

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

(Έτησία πνευμ. έκδοση του «Πρ. Πν. Συν.»)